

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra ekonomie

Důchodový systém a zajištění na stáří
Bakalářská práce

Autor: Tomáš Mlateček
Studijní obor: Finanční management

Vedoucí práce: Ing. et Bc. Martin Král

Hradec Králové

duben 2021

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 30.4.2021

Tomáš Mlateček

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. et Bc. Martinovi Královi za metodické vedení práce a konzultace, které byly velkým přínosem při tvorbě této bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat všem jednotlivým osobám, které se podílely a poskytly potřebné informace k vypracování.

Anotace

Cílem bakalářské práce „Důchodový systém a zajištění na stáří“ je analyzovat penzijní systém České republiky a porovnat možnosti zajištění na stáří jako zdroje dalšího příjmu ke starobnímu důchodu. První část se věnuje charakteristice důchodového systému společně s popisem jednotlivých pilířů a druhů důchodů. Následně je zaměřena na jednotlivé finanční produkty, které lze využít v rámci zajištění na důchodový věk a dosáhnout tak větších budoucích prostředků ve stáří. Ve druhé části práce je zkoumán vývoj demografie České republiky a její dopad na vývoj budoucích starobních důchodů. Dále jsou zmíněny jednotlivé finanční produkty, které byly zjištěny na základě výzkumu a jejich porovnání. Zjištěné poznatky z komparace jsou zde formulovány jako doporučení pro osoby s cílem zajištění na své důstojné stáří.

Klíčová slova

důchodový systém, důchodové pojištění, důchodové spoření, doplňkové penzijní spoření, starobní důchod, kolektivní investování, demografický vývoj

Annotation

Title: Pension System and Old Age Security

The aim of the „Pension System and Old Age Security“ thesis is to analyse pension system of the Czech Republic and compare possibilities of old age security as a source of additional income to the old age pension. The first part deals with the characteristics of the pension system together with a description of the individual pillars and types of pensions. Then it focuses on individual financial products that can be used as insurance for retirement age and achieve greater future income in old age. The second part examines the development of the demography of the Czech Republic and its impact on the development of future old age pensions. Furthermore, there are specific financial products that were identified on the basis of research and their comparison. The knowledge from the comparison are formulated here as recommendations for people in order to ensure their dignified old age.

Key words

pension system, pension insurance, pension saving, additional pension savings, retirement pension, collective investment, demographic development

Obsah

Úvod.....	1
Cíl práce.....	2
Metodika zpracování.....	3
1 Aktuality důchodové problematiky.....	4
2 Charakteristika důchodového systému.....	5
2.1 Penzijní systémy provozované veřejným a privátním sektorem.....	5
2.2 Penzijní systémy z hlediska financování.....	6
2.2.1 Možnosti financování důchodového systému.....	6
2.2.2 Rozlišení typů penzijních plánů.....	7
2.3 I. pilíř – důchodové pojištění.....	7
2.3.1 Zajištěné životní případy.....	9
2.3.2 Starobní důchod.....	9
2.3.3 Invalidní důchod.....	11
2.3.4 Vdovský a vdovecký důchod.....	11
2.3.5 Sirotčí důchod.....	12
2.4 II. pilíř – důchodové spoření.....	13
2.5 III. pilíř – penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření.....	15
2.5.1 Podpora státu a jiné výhody.....	17
2.5.2 Dávky z penzijního připojištění.....	19
2.5.3 Dávky z doplňkového penzijního spoření.....	20
3 Ostatní formy zajištění na stáří.....	22
3.1 Investování.....	22
3.1.1 Investiční nástroje.....	22
3.2 Životní pojištění.....	24
3.2.1 Rizikové životní pojištění.....	25

3.2.2	Investiční životní pojištění.....	25
3.2.3	Kapitálové životní pojištění.....	26
4	Základní statistika důchodů.....	27
4.1	Věkové rozvrstvení obyvatelstva.....	28
4.2	Predikce stárnutí populace.....	29
5	Komparace modelových situací.....	30
5.1	Dosažené výsledky z výzkumu.....	30
5.2	Vymezené parametry modelových situací.....	32
5.3	Modelace doplňkového penzijního spoření.....	32
5.3.1	Modelace pro 40 let spoření.....	33
5.3.2	Modelace pro 20 let spoření.....	34
5.4	Modelace kolektivního investování.....	35
5.4.1	Modelace pro 40 let investování.....	36
5.4.2	Modelace pro 20 let investování.....	36
5.5	Modelace kombinace finančních produktů.....	37
5.5.1	Modelace pro 40 let.....	38
5.5.2	Modelace pro 20 let.....	39
5.6	Porovnání s konkurencí.....	41
5.6.1	Modelace pro 40 let spoření.....	42
5.6.2	Modelace pro 20 let spoření.....	43
5.7	Shrnutí výsledků modelových situací.....	44
	Závěry a doporučení.....	47
	Seznam použité literatury.....	49
6	Přílohy.....	53

Seznam obrázků

Schéma 1: I. pilíř důchodového systému	13
Schéma 2: II. pilíř důchodového systému.....	15
Schéma 3: III. pilíř důchodového systému	21

Seznam grafů

Graf 1: Počet vyplacených penzistů	27
Graf 2: Vývoj starobního důchodu.....	28
Graf 3: Věková pyramida.....	29
Graf 4: Vývoj globálního akciového fondu	33
Graf 5: Modelace doplňkového penzijního spoření pro 40 let	34
Graf 6: Modelace doplňkového penzijního spoření pro 20 let	35
Graf 7: Modelace kolektivního investování pro 40 let.....	36
Graf 8: Modelace kolektivního investování pro 20 let.....	37
Graf 9: Modelace kombinace finančních produktů pro 40 let – investice.....	38
Graf 10: Modelace kombinace finančních produktů pro 40 let – spoření	39
Graf 11: Modelace kombinace finančních produktů pro 20 let – investice	40
Graf 12: Modelace kombinace finančních produktů pro 20 let – spoření	40
Graf 13: Vývoj dynamického fondu České spořitelny	42
Graf 14: Modelace doplňkového penzijního spoření pro 40 let	42
Graf 15: Modelace doplňkového penzijního spoření pro 20 let	43

Seznam tabulek

Tabulka 1: Potřebná doba pojištění.....	10
Tabulka 2: Výše státního příspěvku na doplňkovém penzijním spoření.....	18
Tabulka 3: Daňová úleva u doplňkového penzijního spoření	18
Tabulka 4: Rozdělení fondů podle druhu, rizika, volatility a investičního horizontu	24
Tabulka 5: Shrnutí výsledků pro časový horizont 40 let (v Kč)	45
Tabulka 6: Shrnutí výsledků pro časový horizont 20 let (v Kč)	46

Úvod

Stáří se dá nazvat jako tzv. podzim života, kdy si konečně můžeme užívat volného času a plnit si své sny, které jsme v průběhu svého aktivního života nestihli. Jedná se o životní etapu, která čeká každého z nás a měla by být obdobím odpočinku. Z důvodu toho, že se v důchodovém věku nebudeme schopni o sebe dále postarat, je nutné zvolit správnou formu zajištění tak, abychom si své stanovené cíle mohli plnit i v této fázi života. Důchodový systém v České republice je v posledních letech poměrně často řešená problematika. Složitost odhadnutí a plánování příjmů je jedním z problémů tohoto penzijního systému. Lidé, kteří přispívají v dnešní době do důchodového systému svými odvody na sociálním pojištění, dlouho nemají ponětí o tom, kolik bude čítat hodnota jejich budoucího důchodu. V tomto případě se nedoporučuje spoléhat pouze na stát (povinné důchodové pojištění) a je naopak vhodné zvážit, jaké prostředky mu mohou pomoci k většímu příjmu v důchodovém věku. Na finančním trhu existuje mnoho variant, které může člověk využít jako doplněk k povinnému důchodovému pojištění.

Bakalářská práce je zaměřena na analýzu důchodového systému České republiky s cílem zjistit možnosti zajištění na stáří jako prostředek dalšího příjmu ke starobnímu důchodu.

V teoretické části se práce věnuje charakteristice důchodového systému a jeho financování. Následně popisuje jednotlivé důchodové pilíře společně s jednotlivými dávkami (starobní, invalidní a pozůstalostní důchod). Poté se zaměřuje na ostatní formy zajištění na stáří nežli pouze nabízené doplňkové penzijní spoření, které spravují penzijní společnosti.

V praktické části je nejprve řešena problematika vývoje demografie a její dopad na budoucí důchody. Dále je zaměřena na samotný výzkum, provedený na základě polostrukturovaných rozhovorů s finančními poradci, a následné aplikování dosažených informací do modelových situací a také porovnání jednotlivých finančních produktů.

Závěr práce obsahuje shrnutí výsledků z modelových situací a výsledné porovnání s cílem zjištění nejvhodnější zvolené formy zajištění na stáří společně s doporučením pro čtenáře.

Cíl práce

Cílem této práce je analyzovat penzijní systém České republiky a porovnat možnosti zajištění na stáří jako zdroje dalšího příjmu ke starobnímu důchodu.

Metodika zpracování

V bakalářské práci jsou využita data z různých volně dostupných zdrojů zabývajících se problematikou zajištění na stáří a důchodovým systémem. V praktické části práce jsou uváděna statistická data na základě Českého statistického úřadu. Dále byl pro získání potřebných informací proveden kvalitativní výzkum formou polostrukturovaných rozhovorů se třemi finančními poradci z různých firem – Pultar a partneři s.r.o., SMS Finance, a.s. a Partners Financial Services, a.s., kteří odpovídali na předem stanovené otázky, a téma jimi bylo dále rozvíjeno. Na základě dat získaných z rozhovorů byly vytvořeny modelové situace s dvěma fiktivními osobami, pro které byly provedeny konkrétní výpočty. Dále byla při modelacích čerpána data ze stránek společností Conseq, a.s. a Česká spořitelna, a.s.

1 Aktuality důchodové problematiky

V návaznosti na požadavek ministerstva financí a ministerstva práce a sociálních věcí České republiky obdrželo ministerstvo financí Zprávu o důchodovém systému v České republice od OECD. Ta ve své zprávě uvádí několik zásadních problémů našeho penzijního systému. Jedním z těchto problémů je složitost výpočtu dávek důchodového pojištění. Problematika se týká zejména toho, že lidé dlouho netuší, kolik bude hodnota jejich budoucích důchodů na základě odvodů. Dále upozorňuje na nadprůměrnou minimální dobu pojištění, která činí 30 let, resp. 35 let včetně náhradních dob pojištění, což by vedlo k následku, že by v budoucnu určitým skupinám mohla nastat překážka k dosažení penze. Třetí problém je potřeba zajištění finanční udržitelnosti důchodového systému. Dále organizace doporučuje úpravu daní a případné přesunutí částí do důchodového systému. V závěru zprávy doporučuje motivovat účastníky transformovaných fondů o přesunu do účastnických fondů v závislosti na atraktivních nabídkách investičních možností v důsledku dosažení vyšších výnosů (Žurovec 2020).

2 Charakteristika důchodového systému

Penzijní systémy lze dělit mnoho různými způsoby. Existuje mnoho různých kritérií a pohledů, kterými můžeme popsat tyto jednotlivé systémy. V této kapitole budou specifikovány nejčastější druhy dělení podle používaných literatur a diskusí.

V následujících odstavcích se následně rozdělí penzijní systémy dle jejich provozovatelů, podle způsobu financování a z hlediska dobrovolnosti. Dále bude zmíněna také i vazba penzijních systému na daňové prostředí a bude nastíněna problematika penzijních dávek, které člení důchodové systémy na příspěvkové a dávkově definované (Bezděk 2000).

2.1 Penzijní systémy provozované veřejným a privátním sektorem

Ve většině zemí je provozování důchodového systému rozloženo mezi soukromý a veřejný sektor. Ve veřejném sektoru figuruje zpravidla stát. To znamená, že penzijní systém, provozovaný státem, je zodpovědný za vybírání příspěvků a vyplácení důchodů. Figurují zde dva druhy státních penzí. Prvním z nich je tzv. paušální důchod, což v praxi znamená, že všichni důchodci mají právo na stejnou dávku. Výše této dávky se dále neodvíjí na výši jejich výdělku za doby, kdy byli ekonomicky aktivní. Dalším druhem je tzv. důchod spjatý s výdělkem. Tato dávka naopak od té první se liší v závislosti na výši mezd v době, kdy dnešní důchodci se aktivně podíleli v ekonomice.

Je-li hovořeno o soukromém sektoru, tak odpovědnost za výplatu dávek a většinou také za výběr příspěvku nese privátní sektor. Podobně jako u veřejného sektoru se tu nacházejí dva způsoby, a to kdy jsou penzijní plány organizovány ze strany zaměstnavatele. Druhým způsobem je pověřením samotných občanů, kdy si spoří své peněžní prostředky na individuálních penzijních účtech, které jsou vedeny penzijním fondem. Následně mohou tyto peníze z doby, kdy byli ekonomicky aktivní použít ve stáří (Bezděk 2000).

2.2 Penzijní systémy z hlediska financování

V odborné literatuře se vyskytují nejednotná dělení z hlediska způsobu financování penzijních systémů. Pro seznámení s touto problematikou byli pro svou názornost zvoleni dva autoři – Vladimír Bezděk a Vojtěch Krebs, jejichž způsoby jsou obdobné, ale ne úplně totožné.

2.2.1 Možnosti financování důchodového systému

První z možností financování je ze státního rozpočtu, kdy zdrojem prostředků jsou daně z příjmů. V tomto způsobu se uplatňuje tzv. solidarita. Jelikož daňové zatížení roste v závislosti s vyššími příjmy, tak výše důchodu v porovnání s výdělkem klesá. Jedinec s vyššími příjmy tedy přispívá do systému více, ale dostává v porovnání s pracovníkem s nižšími příjmy relativně méně.

Druhý způsob zahrnuje také financování ze státního rozpočtu, avšak zdrojem těchto prostředků jsou příspěvky na důchodové pojištění. Výše příspěvku je dána jednotným procentem z výdělku. Toto procento je stanoveno tak, aby pokrylo náklady na důchody v určitém období. Tento typ uspořádání má za úkol zaručit „průhlednost“ systému financování, aby každý věděl, kam odvádí své peníze.

Třetí možnost financování je financování z fondu odděleného od státního rozpočtu. Tento typ nese název PAYG, neboli „pay as you go“. Tento způsob vychází z principu mezigenerační solidarity, kdy ekonomicky aktivní jedinci v této době odvádí příspěvky do tohoto fondu a zároveň jsou tyto prostředky neprodleně poskytovány současným důchodcům. Až se dnešní generace ekonomicky aktivních ocitne v důchodovém věku, budou se na jejich důchodech podílet dnešní děti (Bezděk 2000). Pokud by příspěvky nedosahovali požadovaných hodnot, musí být tyto dávky podpořeny státním rozpočtem, jelikož se jedná o státem zákonné dávky, které jsou garantovány.

Dalším a zároveň čtvrtým způsobem financování je z fondu, ve kterém se průběžným financováním vytvoří rezervy. Je potřeba si v první řadě uvědomit, že tyto rezervy se vytvoří pouze v případě, že příjmy do tohoto fondu budou převyšovat výdaje. Příspěvková sazba bude tedy vyšší, než je potřeba pro základní pokrytí nákladů na penze. Je ovšem nutné dbát na to, aby tato příspěvková sazba nebyla nepřiměřeně vysoká, aby s sebou nenesla negativní efekt na životní úroveň

pracujících a jejich rodin, spolu s tímto efektem by klesala i kupní schopnost podniků z důvodu zdražení pracovní síly.

Posledním způsobem je fondové financování. Tato metoda je založena na principu, kdy pojištěnec si vytváří pomocí pojištění rezervy, které jsou posléze využity v důchodovém věku na vyplácení jejich vlastních důchodů, a neklade tedy důraz na mezigenerační solidaritu. S tímto typem se nejčastěji setkáme v privátním sektoru pojišťovacích systémů.

S metodou financování pomocí fondu se pojí snaha zkombinovat s výhody PAYG, a to z jedné části fondový systém a national funding (Bezděk 2000, Krebs 2015).

2.2.2 Rozlišení typů penzijních plánů

Dávkově definovaný penzijní systém zaručuje jistou výši penzijních dávek, která se odvíjí v závislosti na počtu let, pro které byl jedinec ekonomicky aktivní a přispíval do systému. Výpočet konkrétní výše dávky se pak vymezuje relativně složitě a je ovlivněn i z hledisek demografických a ekonomických.

Příspěvkově definovaný penzijní plán neposkytuje takovou míru jistoty pro své subjekty ohledně výše jejich nastávajících dávek. Tento plán určuje přesnou dávku, kterou musí jednotlivec odvádět a na základě odvedených dávek se stanoví výše penze k vyplacení. Mimo jiné je tato dávka ještě ovlivněna budoucím kapitálovým výnosem. Na rozdíl od dávkového penzijního systému je příspěvková metoda méně náročnější na výpočet konkrétní výše dávky (Krebs 2015).

2.3 I. pilíř – důchodové pojištění

Po sametové revoluci procházelo odvětví důchodového pojištění řadou změn s cílem vytvoření moderního penzijního pojištění, jehož financování by se odtrhlo od státního rozpočtu. Dávkový systém by dále reagoval na demografický a hospodářský vývoj a který by bral ohled na aktuální ekonomickou situaci. Dále bylo cílem pozitivně motivovat pojištěnce, aby se aktivně zapojovali do penzijního systému díky zohlednění výši výdělku za celý jejich život. Na základě úprav byla zavedena valorizace důchodů, konstrukce výpočtu a posouzení podmínek invalidity.

Skrze zákonnou úpravu bylo uplatněno postupné zvyšování hranice věku pro odchod do penze (Krebs 2015).

První pilíř důchodového systému se týká důchodového pojištění. Rubeš (2013) uvádí, že účast je v tomto pojištění povinná pro všechny subjekty a je stanovena zákonem. Není tedy možnost pro tyto osoby na základě svého rozhodnutí se nepodílet na tomto systému. Určitým způsobem je zde zachován způsob průběžného financování PAYG, který zajišťuje financování současných penzistů z důchodového pojištění dnešních plátců. Financování je zajištěno 28% sazbou důchodového pojištění. Prostředky uhrazené jako důchodové pojištění nejsou určeny pro výplatu vlastního důchodu.

Účast na důchodovém pojištění může být dobrovolná, pokud je splněný některý z následujících důvodů (ČSSZ.cz):

1. Vedení subjektu v evidenci úřadu práce jako uchazeče o zaměstnání, pokud během této doby nenáleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci.
2. Přípravy na budoucí povolání studiem na střední nebo odborné škole nebo vysoké škole v ČR.
3. Výdělečná činnost mimo tuzemsko po 31. 12. 1995 v případě, že se jedná o členy družstva v družstvě, zaměstnance v pracovním poměru a osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) dle zákona č. 155/1995 Sb., § 6 odst. 1 písm. c).
4. Dlouhodobá dobrovolnická služba na základě smlouvy s vysílající organizací, kde pojištění může trvat jen po dobu dobrovolnické činnosti.
5. Činnosti v ČR ve prospěch zahraničního zaměstnavatele.
6. Výkonu funkce poslance Evropského parlamentu, který byl zvolen na území ČR.
7. Pobyt v cizině, za účelem následování do místa vyslání svého partnera, který je státním zaměstnancem.
8. Dobrovolné pojištění – bez uvedení důvodu, které se týká osob starších 18 let, které nesplnily z některých zmíněných důvodů.

Při dobrovolné účasti na důchodovém pojištění se výše pojistného stanoví procentní sazbou z vyměřovacího základu. Částka, kterou si osoba určí je vyměřovacím základem, avšak nejméně ve výši jedné čtvrtiny průměrné mzdy, která je aktuální v daném kalendářním roce, kdy subjekt pojistné na důchodové pojištění platí.

2.3.1 Zajištěné životní případy

V důsledku dlouhodobého ohrožení následkem sociální události, při které je možnost přijít o zdroj obživy a schopnost si tento zdroj obstarat znovu, jsou tyto životní případy zajištěny v základním důchodovém pojištění. Následující sociální situace jsou rozlišeny podle jejich vzniku:

- a) stáří,
- b) invalidita,
- c) osiření a ovdovění.

V závislosti na výše uvedené sociální události se objevují v důchodovém pojištění tyto dávky:

- a) starobní důchod,
- b) invalidní důchod,
- c) vdovský a vdovecký,
- d) sirotčí důchod.

Pro všechny fyzické subjekty, které jsou výdělečně činné, je povinnost se podílet v základní důchodové soustavě. Účastí v tomto systému se předchází vzniku chudoby a je součástí občanské solidarity (Krebs 2015).

2.3.2 Starobní důchod

Starobní důchod je vyplácen účastníkovi, který se podílel na důchodovém pojištění a při splnění podmínek. Výše penze se vypočítává z dosažených příjmů v jednotlivých letech, a to z doby, po kterou se subjekt podílel na důchodovém pojištění a vyloučené doby. Všechny potřebné informace k výpočtu by měly být zaznamenány v individuálním listu důchodového pojištění (Rubeš 2013). Je nutné rozeznávat tzv. řádný starobní důchod a předčasný.

Řádný starobní důchod

Pro získání řádného starobního důchodu je potřeba splnit dvě podmínky:

1. Potřebná doba pojištění – důchodové pojištění se postupně prodlužuje, a to v závislosti na důchodovém věku pojištěného. Potřebná doba pro nárok na starobní důchod podle § 29 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění činí:

Tabulka 1: Potřebná doba pojištění

Dosažení důchodového věku	Potřebná doba pojištění:
Před rokem 2010	25 let
2010	26 let
2011	27 let
2012	28 let
2013	29 let
2014	30 let
2015	31 let
2016	32 let
2017	33 let
2018	34 let
Po roce 2018	35 let

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ČSSZ.cz

2. Dosažení důchodového věku – je třeba přesáhnout věkovou hranici. Tato hranice představuje určitou hodnotu věku, od které jedinec není schopen soustavně vykonávat svou práci. V systémech ostatních zemí se tato věková hranice pohybuje od 60 do 65 let, někdy i 67 pro muže. Ve srovnání s ostatními zeměmi světa měl český systém jednu z nejnižších věkových hranic, kde tato hranice byla 60 let pro muže a 53-57 let pro ženy. Je tedy zřejmé, že za poslední roky je tendence zvyšovat hranici důchodového věku. Na základě mezinárodních srovnání, demografie a představ o financování důchodového pojištění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, již přinesl zvýšení hranice důchodového věku (Krebs 2015).

Pokud při pobírání starobního důchodu subjekt stále vykonává svou práci, má možnost si zažádat po dvou letech nebo přímo po končení své činnosti o zvýšení dávky za každý odpracovaný rok (Rubeš 2013).

Předčasný důchod

Pro získání předčasného důchodu je nutné splnit požadovanou dobu pojištění. Předčasný důchod je možné získat 3 roky ještě před dosažení důchodového věku (důchodový věk nižší než 63 let) nebo o 5 let dříve (pro důchodový věk 63 a více let). Výše dávky se trvale krátí za období přiznaného předčasného důchodu do dosažení věkové hranice (Rubeš 2013).

2.3.3 Invalidní důchod

Od roku 2010 se člení invalidita na tři stupně. Invalidní důchod se tedy odvíjí od zjištěného stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost poklesla:

- Nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o první stupeň invalidity,
- Nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o druhý stupeň invalidity,
- Nejméně o 70 %, jedná se o třetí stupeň invalidity.

Výše dávky se skládá ze dvou složek, a to ze základní výměry a z procentní výměry. (Krebs 2015).

Výše základní výměry pro rok 2020 je stanovena na 3490 Kč měsíčně (Finance.cz 2021).

Výše procentní výměry invalidního důchodu činí za celý každý rok doby pojištění:

- 0,5 % u invalidního důchodu pro první stupeň,
- 0,75 % u invalidního důchodu pro druhý stupeň,
- 1,5 % u invalidního důchodu pro třetí stupeň (Krebs 2015).

2.3.4 Vdovský a vdovecký důchod

Vdovský a vdovecký důchod je vyplácen vdově nebo vdovci v případě, když jeho/její manžel/ka byl/a:

- poživatelem starobního důchodu nebo invalidního,
- splnil/a potřebné podmínky pro nárok na invalidní nebo starobní důchod,
- zemřel/a následkem pracovního úrazu.

Procentní výměra vdovského důchodu činí 50 % důchodu zemřelého, či důchodu, na který by měl v té době nárok (Krebs 2015).

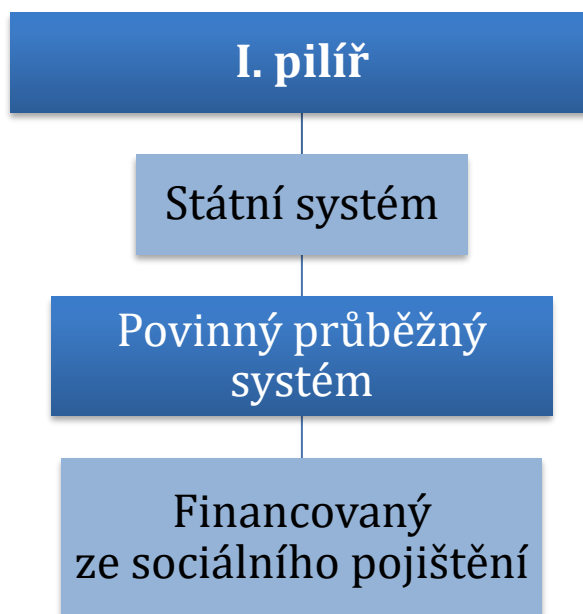
2.3.5 Sirotčí důchod

Sirotčí důchod se poskytuje osiřelým dětem z českého důchodového systému. Je-li dítě nezaopatřené, má vždy nárok na sirotčí důchod po zemřelém rodiči. Výše procentní výměry činí 40 % výměry starobního nebo plného invalidního důchodu, na který měl zemřelý nárok v době smrti. Základní výměra pro rok 2020 činí 2270 Kč (Krebs 2015).

Sirotčí důchod je vyplácen tehdy, pokud zemřelý ke dni smrti:

- pobíral starobní nebo invalidní důchod,
- splňoval potřebnou dobu pojištění pro nárok na starobní nebo invalidní důchod,
- zemřel následkem pracovního úrazu (ČSSZ.cz 2020).

Schéma 1: I. pilíř důchodového systému

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z DůchodováReforma.cz

2.4 II. pilíř – důchodové spoření

Důchodový systém v ČR se od roku 2013 skládal ze tří pilířů. V rámci důchodové reformy si občan mohl dobrovolně zvolit, zdali mu tato forma spoření na penzi vyhovuje. Důchodové spoření upravoval zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření.

Účastníkem druhého pilíře se mohla stát každá fyzická osoba, která byla starší 18 let, podílela se na důchodovém pojištění a uzavřela smlouvu o důchodovém spoření. Princip spoření spočíval v tom, že si na svůj důchodový spořicí účet odváděl 3 % ze svých prostředků, které odváděl formou sociálního pojištění do státního rozpočtu. K této procentuální částce si subjekt musel sám přidat 2 % z hrubé mzdy, které byly základní podmínkou. Konečných 5 % spořil občan na svém individuálním účtu u penzijní společnosti, se kterou uzavřel smlouvu. Tímto podpisem se zavázal, že po zbytek jeho aktivní účasti na ekonomice státu až do přiznání starobního důchodu (I. pilíř) bude jeho část pojistného odváděna na jeho účet u penzijní společnosti. Celkových 30 % (21,5 % zaměstnavatel, 8,5 % zaměstnanec), z toho 25 % půjde do I. pilíře a zbylých 5 % na individuální spořicí penzijní účet.

Peníze byly vázány na klienta až do dovršení důchodového věku. Po dovršení byly peníze převedeny na zvolenou pojišťovnu klienta, která pak dle jeho rozhodnutí bude vyplácet k jeho důchodu.

Navzdory tomu, že účast ve druhém pilíři byla pro občany dobrovolná, nebyla zde možnost, jak z druhého pilíře při případné účasti vystoupit a vypovědět smlouvu.

Výhody druhého pilíře:

- V důchodovém věku není občan závislý pouze na důchodu z I. pilíře, jenž je vyplácen ze státního rozpočtu.
- Naspořené prostředky účastníka mohli získat i jeho dědicové.
- Volba rozhodnutí, jak budou peníze ve fondech spravovány.
- 3 % ze své hrubé mzdy neodvádí státu, ale spoří je na svůj účet.

Z pohledu výhodnosti pro občana lze říct, že rozhodnutí bylo závislé na výši příjmů a konkrétního věku občana, ve kterém vstoupil do II. pilíře. Je tedy zřejmé, že účast v tomto pilíři byla spíše výhodnější pro mladší občany, z důvodu toho, že mohli spořit déle, a také pro jedince s vyššími příjmy. Starší občané vstupem do II. pilíře zajišťovali své potomky, protože všechny naspořené prostředky byly předmětem dědictví (Finance.cz 2021).

Schéma 2: II. pilíř důchodového systému

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z DůchodováReforma.cz

V průběhu roku 2015 byla vypracována novela, která zrušila II. pilíř. Nebylo tedy možné od 1. července 2015 se důchodového spoření účastnit. Postup ukončení a vypořádání stanovuje zákon č. 376/2015 Sb., o ukončení důchodového spoření (Finance.cz 2021).

2.5 III. pilíř – penzijní přípojištění a doplňkové penzijní spoření

V rámci druhé důchodové reformy bylo 1. ledna 2013 zavedeno doplňkové penzijní spoření, které upravuje zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření (Rytířová 2013).

Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření definuje doplňkové penzijní spoření jako „shromažďování a umístování příspěvků účastníka doplňkového penzijního spoření (dále jen „účastník“), příspěvků placených za účastníka jeho zaměstnavatelem a státních příspěvků do účastnických fondů obhospodařovaných penzijními společnostmi a vyplácení dávek z doplňkového penzijního spoření, jehož účelem je zabezpečit doplňkový příjem účastníka ve stáří nebo invaliditě“ (Zákon č. 427/2011 Sb.).

Penzijní připojištění je finanční produkt, který vznikl v roce 1994 a do kterého už není možnost nadále vstoupit od konce listopadu 2013. V rámci tohoto produktu účastníci uzavírali smlouvu s penzijním fondem, kde se fond zavazoval vyplácet dávky a účastníci na oplátku platit fondu příspěvky, kde byly investovány zákonem povoleným způsobem. Výsledné zhodnocení investic bylo připisováno účastníkům. V rámci důchodové reformy od roku 2013 se fondy „[...] *musely transformovat na „penzijní společnosti“, dosavadní penzijní připojištění bylo uzavřeno (pro nové účastníky) a prohlášeno za „transformovaný fond“, obhospodařovaný penzijní společností*“ (Vostatek 2016, s. 208). Tímto se dospělo k tomu, že se oddělil majetek účastníků penzijního připojištění od majetku penzijní společnosti, a ta majetek pouze spravuje. Majetek účastníků nemůže být tedy jinak použit než k plnění závazků souvisejících s penzijním připojištěním. Pro původní účastníky stále platí princip nezáporných výnosů. Dále má účastník z původního penzijního připojištění nárok na čerpání až poloviny naspořených finančních prostředků po 15 letech spoření bez ohledu na věk. Naopak nemají právo čerpat tzv. předdůchody, jelikož jsou poskytovány pouze účastníkům doplňkového penzijního spoření v rámci účastnického fondu (Rytířová 2013).

Lze tedy říct, že III. pilíř důchodového systému je tvořen ze starých smluv penzijního připojištění a nových smluv o penzijním doplňkovém spoření, kde každý občan může uzavřít jen jednu danou smlouvu. V rámci transformovaných fondů je možné nevratně přestoupit do účastnických fondů v rámci penzijní společnosti za účelem zájmu např. o předdůchod jak uvádí Rytířová (2013).

Prostředky účastníků jsou evidovány v penzijních společnostech na jejich osobních penzijních účtech. Prvkem těchto prostředků jsou samotné příspěvky od účastníka, státní příspěvky a příspěvky od zaměstnavatele (pokud poskytuje). Následně tyto prostředky penzijní společnost umísťuje do účastnických fondů, podle zvolené strategie (konzervativní, dynamická a smíšená) zvolené subjektem. Díky těmto strategiím existuje možnost dosáhnout vyššího výnosu za cenu menšího nebo většího rizika. Dosažený výnos je potom připisován na osobní penzijní účet v podobě tzv. penzijních jednotek. Na rozdíl od transformovaných fondů se v účastnických fondech negarantuje nezáporné zhodnocení. Z toho plyne, že prostředky mohou na penzijním účtu účastníka kolísat. Konzervativní účastnický

fond je zákonem povinný a penzijní společnost tedy musí tento fond vytvořit a obhospodařovat. Způsob jeho investování má zaručovat vysokou likviditu a jeho účelem je uchování a zhodnocení prostředků na výplatu dávek. Nevyužívá žádných rizikových investičních nástrojů, aby byla zachována stabilita fondu pro budoucí vyplácení. Může využít například dluhopisů. U smíšeného fondu může zisk dosahovat větších hodnot než v konzervativním fondu, musí však tvořit nejvýše 30 % majetku povinného konzervativního fondu. Celková doba splatnosti portfolia nesmí u toho fondu přesáhnout 5 let. S touto strategií je spojené velmi malé riziko. Vedle těchto dvou fondu existuje tzv. dynamická penzijní fond, kde penzijní společnost může investovat agresivněji a tím dosahovat větších zisků za cenu většího rizika. Mohou využít například investování na akciových trzích, deriváty atd. (Rytířová 2013).

2.5.1 Podpora státu a jiné výhody

V rámci penzijního připojištění a penzijního doplňkového spoření se účastníkům III. pilíře vyplácejí státní příspěvky ze státního rozpočtu. Tyto poplatky jsou každý měsíc připisovány na penzijní účet účastníka automaticky za každý včasné zaplacený měsíční příspěvek. Účastník má právo na státní příspěvek, který splňuje tyto požadavky:

- trvalý pobyt na území České republiky nebo bydliště na území členského státu Evropské unie,
- účastní se důchodového pojištění nebo důchod čerpá,
- součást veřejného zdravotního pojištění v České republice.

Výše státního příspěvku se odvíjí podle výše příspěvku předplatitele. Je-li měsíční platba klienta 300 až 999 Kč, stanovená dotace státu činí 90 Kč a 20 % z částky přesahující 300 Kč. Při hodnotě 1000 a více Kč je podpora 230 Kč. V následující Tabulce 2 je zobrazena výše státního příspěvku k dané výši platby (Zákon č. 427/2011 Sb.).

Tabulka 2: Výše státního příspěvku na doplňkovém penzijním spoření

Měsíční platba	Státní příspěvek
100 Kč	0 Kč
200 Kč	0 Kč
300 Kč	90 Kč
400 Kč	110 Kč
500 Kč	130 Kč
600 Kč	150 Kč
700 Kč	170 Kč
800 Kč	190 Kč
900 Kč	210 Kč
1000 a více Kč	230 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zákona č. 427/2011 Sb.

Na základě zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů lze snížit základ daně o částku, kterou zákon stanovuje jako „*částka, kterou lze takto odečíst, se rovná úhrnu částí měsíčních příspěvků, které v jednotlivých kalendářních měsících zdaňovacího období přesáhly výši, od které náleží maximální státní příspěvek*“ (Zákon č. 586/1992 Sb.). Z tohoto ustanovení vyplývá, že příspěvky subjektu musí přesáhnout minimálně 12 000 Kč (1000 a více Kč měsíčního příspěvku), maximálně však 24 000 Kč. Následující Tabulka 3 zobrazuje výši daňové úlevy v závislosti na obnosu příspěvku.

Tabulka 3: Daňová úleva u doplňkového penzijního spoření

Měsíční platba	Roční sleva na dani z příjmu
1 000 Kč	0 Kč
1 100 Kč	180 Kč
1 200 Kč	360 Kč
1 300 Kč	540 Kč
1 400 Kč	720 Kč
1 500 Kč	900 Kč
1 600 Kč	1 080 Kč
1 700 Kč	1 260 Kč
1 800 Kč	1 440 Kč

1 900 Kč	1 620 Kč
2 000 Kč	1 800 Kč
3 000 Kč	3 600 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zákona č. 427/2011 Sb.

Z Tabulky 3 vyplývá, že s každou další vloženou 100 Kč od vkladů vyšší než 1000 Kč měsíčně lze získat slevu o 180 Kč vyšší, a to až do částky 2 000 Kč měsíčně. Nejvíce příznivý bonus přináší měsíční vklad 3 000 Kč, kde daňová úleva činí 3 600 Kč za rok (MONETA Money Bank, a.s. 2021).

2.5.2 Dávky z penzijního připojištění

Pro účastníky původního III. pilíře, tedy penzijního připojištění se státním příspěvkem, kteří se nerozhodli přestoupit do účastnických fondů, zůstanou nároky na dávky způsobem, jak stanoví zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem.

Na základě stanoveného penzijního plánu je vyplácena starobní penze, kde podmínkou pro získání je dosažení důchodového věku 60 let a nejdříve po pěti letech pojištění (pokud není stanoveno jinak na základě penzijní smlouvy). Dávka je vyplácena do konce života subjektu v pravidelné měsíční splátce.

Následující dávkou je invalidní penze, která je poskytována v případě, že subjekt podal přiznání k invalidnímu důchodu třetího stupně z důchodového pojištění a získal minimálně 36 měsíců účasti na pojištění. I tato dávka je vyplácena v pravidelných měsíčních splátkách.

Nezvyklou dávkou v tomto původním III. pilíři je tzv. výsluhová penze. Tuto penzi musí účastník sjednat ještě před uzavřením smlouvy a musí být speciálně upravena v penzijním plánu. Podmínkou k dosažení je splnění určité doby pojištění a to nejméně 15 let, aby nedošlo k odebrání některých zvýhodnění, jak bylo zmíněno výše. Účastník má tedy možnost získat polovinu svých naspořených úspor po požadované době pojištění, jak stanoví penzijní smlouva.

Penze nemusí být vyplácena pouze jen v pravidelných měsíčních platbách, ale existuje možnost jednorázového vyrovnání, nahrazuje tedy starobní, invalidní, výsluhové a invalidní penze. K dosažení jednorázového vyrovnání je nutností

dosažení důchodového věku a potřebné doby spoření a to 5 let (od začátku platnosti penzijní smlouvy).

Poslední dávkou je tzv. odbytné, které vzniká při odstoupení od penzijní smlouvy, kde vzniká povinnost setrvat v penzijním připojištění alespoň 1 rok a příspěvky zasílat po celou dobu výpovědní lhůty (Rytířová 2013).

2.5.3 Dávky z doplňkového penzijního spoření

V novém III. pilíři již penzijní společnost nemůže poskytovat doživotní důchod. Dávky poskytované z účastnických fondů jsou formulovány dle zákona 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření jako: *„úhrada jednorázového pojistného pro doživotní penzi, nebo úhrada jednorázového pojistného pro penzi na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu“*.

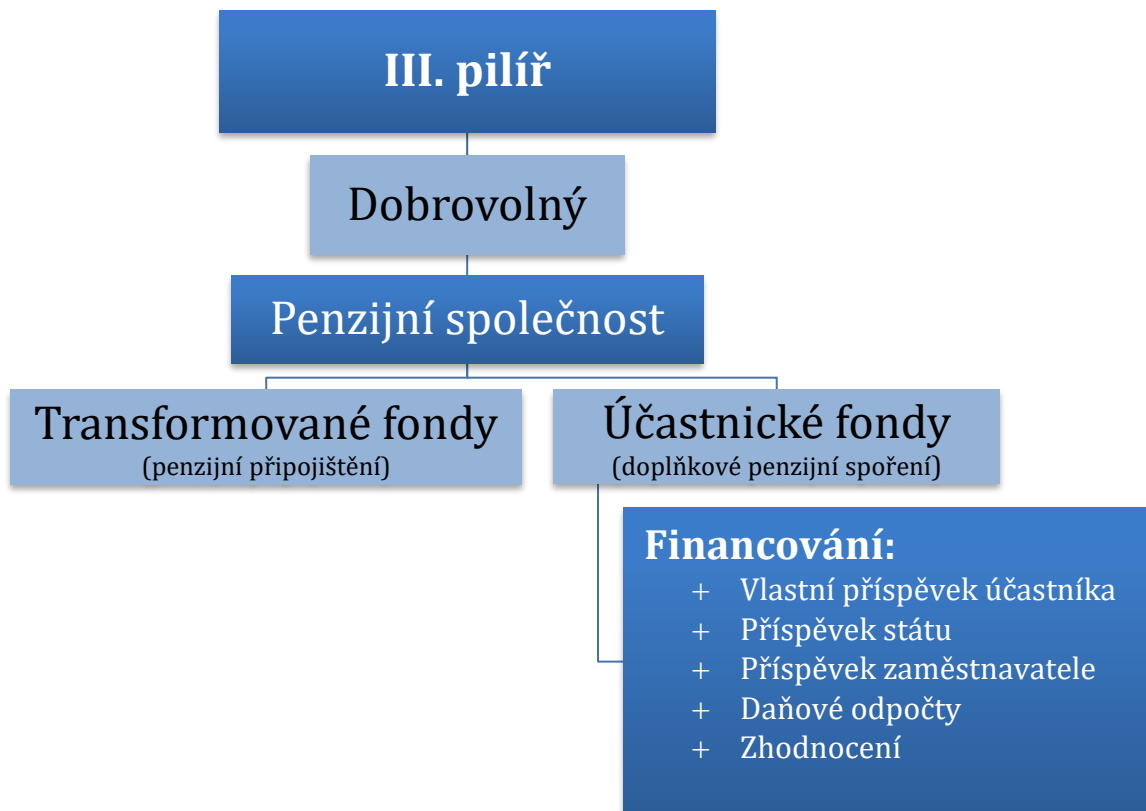
Na starobní důchod na určenou dobu vzniká nárok po pěti letech od platnosti smlouvy u penzijní společnosti. Nejdříve však pět let před dosažení důchodového věku tzv. předdůchod (DůchodováReforma.cz 2020), který je blíže popsán níže. Starobní důchod je vyplácen v pravidelných dávkách z úspor klienta na jeho osobním účtu u penzijní společnosti, se kterou uzavřel smlouvu po určenou dobu (Vostatek 2016). Invalidní důchod je vyplácen stejným způsobem jako starobní, avšak podmínkou jsou tři roky od začátku platnosti smlouvy společně s přiznáním k invalidnímu důchodu třetího stupně (DůchodováReforma.cz 2020).

Pro předdůchod platí tzv. „druhý důchodový věk“, který je o pět let dříve, než klient dovrší důchodového věku. Z doplňkového spoření je možnost získat nárok na starobní důchod dříve, aniž by došlo ke ztrátě státních příspěvků a celkového státního zvýhodnění. Výše minimálního předdůchodu je stanovena 30 % z průměrné celostátní mzdy. V rámci čerpání předdůchodu je možné se ještě aktivně podílet na ekonomice státu a být v zaměstnání, pokud je subjekt nezaměstnaný, stát za něj odvádí zdravotní pojištění (Vostatek 2016).

Nárok na odbytné vzniká nejdříve po dvou letech na rozdíl od penzijního připojištění, kde podmínkou byl jeden rok. Při předčasném ukončení smlouvy je klient povinen vrátit veškeré státní příspěvky a daňové úlevy. U jednorázového vyrovnání je účastníkovi vyplacena celá naspořená částka, kde vzniká nárok po dovršení důchodového a minimálně 5 let spoření ve III. pilíři (Finance.cz 2020).

V novém pilíři už se nadále nenachází výsluhová penze, jak bylo v původním pilíři, která umožnila klientovi získat nárok na výplatu poloviny úspor po 15 letech (Vostatek 2016).

Schéma 3: III. pilíř důchodového systému

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z DůchodováReforma.cz

3 Ostatní formy zajištění na stáří

V dnešní době nabízí finanční trh mnoho způsobů, jak si zajistit prostředky na podzim života, a tak není důvod se spoléhat pouze jen na důchodové pojištění (I. pilíř) a doplňkové penzijní spoření (III. pilíř). Tato kapitola se bude zaměřovat na možnosti investování a životní pojištění.

3.1 Investování

Investování představuje další z možností, jak uchovat své prostředky a zároveň v dlouhém časovém horizontu získat větší výnos než například pomocí spoření. V zásadě je důležité dbát na důležité základní pojmy:

- riziko,
- výnos,
- investiční horizont a
- likvidita.

V investování neustále kolísají hodnoty podkladových aktiv. V tomto ohledu spočívá největší riziko této možnosti v zajištění na stáří. V praxi se užívá tzv. volatilita. Čím větší je volatilita, tím je větší riziko investice. Je důležité se nespoléhat pouze na jeden druh investic, a proto je nutné své investiční portfolio rozložit. Tímto procesem se zmenší potencionální riziko investora. Výnos investice není garantovaný, může nabývat nízkých, středních a vysokých hodnot. Pro uvedení své investice pod kontrolu je důležité dbát na investiční horizont, aby bylo zabráněno zbytečným ztrátám (Janda 2012).

3.1.1 Investiční nástroje

Finanční trh nabízí hned několik možností, kam investovat své prostředky. Janda (2012) uvádí mezi nejčastější produkty:

- dluhopisy,
- akcie,
- podílové fondy a
- hypoteční zástavní listy.

Dluhopis je tzv. dlužnický cenný papír, který je vydáván dlužníkem a na oplátku za něj od věřitele dostává finanční prostředky. Dlužníka, resp. emitenta v této roli představuje například stát, banka nebo velká obchodní společnost. Jedná se o finanční nástroj zajišťující předem stanovený finanční výnos, kdy po dobu jeho trvání jsou vypláceny úroky věřitelům, a po uplynutí této doby bude vyplacena částka, za kterou dlužník daný dluhopis zaplatil (Janda 2012).

Akcie lze považovat za tradiční formu tvorby bohatství. Cenný papír s právem podílet se na úspěchu akciové společnosti. Výnos, který plyne z držby akcií, jsou tzv. dividendy. Výši dividend stanovuje valná hromada (při dostatečném počtu akcií je možné zasahovat do tohoto procesu). Dividendy jsou v České republice zpravidla vypláceny jednou ročně. Na rozdíl od spoření a jiných typů investování není podmínkou držet akcie celý rok, ale do tzv. rozhodného dne, kdy vzniká nárok na výnos (Janda 2012). Dividendový výnos lze vypočítat na základě následujícího vzorce:

$$\text{Dividendový výnos} = \frac{\text{Dividenda za 12 měsíců}}{\text{Dena akie}} \times 100$$

Podílové fondy lze považovat za nejčastější podoby kolektivního investování. Kolektivní investování lze označit jako formu sdružování volných prostředků, která umožňuje získat výnosy drobným investorům (MONETA Money Bank, a.s. 2021). Investiční společnost při založení podílového fondu hledá potencionální investory. Zpravidla počáteční investici do podílového fondu vloží pojišťovna nebo penzijní fond, které drží velké množství prostředků. Zbylé prostředky obstarají investoři. Dělení podílových fondů se dále odvíjí podle toho, kam investice směřují:

- a) Fondy peněžního trhu – investice s minimálním rizikem, která je vhodná pro konzervativní investory, kde fondy investují do relativně bezpečných a krátkodobých dluhopisů.
- b) Dluhopisové fondy – investují zpravidla do různorodých dluhopisů bez ohledu na emitenta.
- c) Akciové fondy – vysoce rizikový podílový fond na trhu, kde jsou prostředky vozeny do akcií akciových společností, avšak z pohledu výnosů může hodnota růst nejrychleji.

- d) Smíšené fondy – investují kombinovaně až do tří aktiv (vysoká flexibilita), kde nejčastěji portfolio tvoří akcie, dluhopisy a nástroje peněžního trhu.
- e) Zajištěné fondy – garantují návratnost minimální investované částky a zároveň i minimální výnos, který může podílník získat. Tím je docíleno investování do vysoce bonitních nástrojů peněžního trhu (Veselá 2011).
- f) Fondy fondů – investují prostředky nejvíce do podílových listů jiných fondů či akcií jiných fondů.
- g) Fondy reálných aktiv – vkládají prostředky zejména do drahých kovů, nemovitostí, komodit a také uměleckých sbírek (Veselá 2011).

Tabulka 4: Rozdělení fondů podle druhu, rizika, volatility a investičního horizontu

Druh fondu	Riziko	Minimální investiční horizont	Volatilita	Dlouhodobý možný výnos
Fond peněžního trhu	minimální	6 měsíců	stabilní	nízký
Zajištěné fondy	minimální	2 až 5 let	stabilní	nízký až střední
Dluhopisové fondy	malé až střední	2 roky	mírně kolísavá	nízký až střední
Smíšené fondy	střední až vysoké	3 roky	kolísavá	střední až vysoký
Fondy fondů	střední až vysoké	2 až 5 let	středně kolísavá	střední až vysoký
Akciové fondy	vysoké	5 let a déle	silně kolísavá	vysoký

Zdroj: Janda 2012, s. 125.

3.2 Životní pojištění

Životní pojištění je zřizováno za účelem případného vzniku nečekané události, která se může týkat události, kdy člověk není schopen kvůli úrazu či zranění vykonávat své zaměstnání. Další možnou událostí je samotná smrt, kdy je toto pojištění prostředkem zajištění osob blízkých. Tento finanční produkt se vyplatí všem, kteří právě chtějí zajistit své blízké v případě spočinutí. Těmto osobám pojišťovna vyplatí sjednanou částku. Janda (2012) dále uvádí, že životní pojištění je vhodné sjednat v mladém věku z důvodu lepších nákladových podmínek. V rámci pojištění lze své naspořené prostředky rozdělit do dvou skupin, kde jedna pokrývá

případná rizika a druhá je investována do otevřených podílových fondů, které obhospodařuje pojišťovna.

Odvětví životního pojištění upravuje zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví následovně:

1. Pojištění pouze pro případ smrti, pojištění pouze pro případ dožití se stanoveného věku nebo dřívější smrti, pojištění spojených životů, životní pojištění s vrácením pojistného.
2. Svatební pojištění nebo pojištění prostředků na výživu dětí.
3. Důchodové pojištění.
4. Body 1 až 3 spojené s investičním fondem.
5. Kapitálové činnosti.
6. Pojištění pro případ úrazu nebo nemoci, je-li doplňkem pojištění odvětví 1 až 5.

3.2.1 Rizikové životní pojištění

Rizikové pojištění je typem životního pojištění, jenž se vztahuje pouze na případy spojené se smrtí člověka. Pojistník tedy může v případě nečekané události zajistit své blízké. V tomto případě zde nevzniká finanční rezerva, a tak při odstoupení od pojistné smlouvy není vypláceno žádné plnění. K plnění dochází v okamžiku, kdy dojde ke spočinutí klienta nebo je vypláceno podle stanových podmínek v případě sjednaného připojištění. Tento finanční produkt lze například využít k zajištění jakéhokoliv úvěrového produktu (Finance.cz 2021).

3.2.2 Investiční životní pojištění

Formou investičního životního pojištění lze zajistit své blízké v případě nečekané události a zároveň možnost dosáhnout atraktivního zhodnocení. Pojistné totiž pokrývá samotná rizika a zároveň investování. Výnos je závislý na zvolené strategii s předpokládaným zhodnocením a možnou mírou rizika, za které zodpovídá sám klient. S prostředky dále hospodaří pojišťovna v otevřených podílových fondech (Janda 2012).

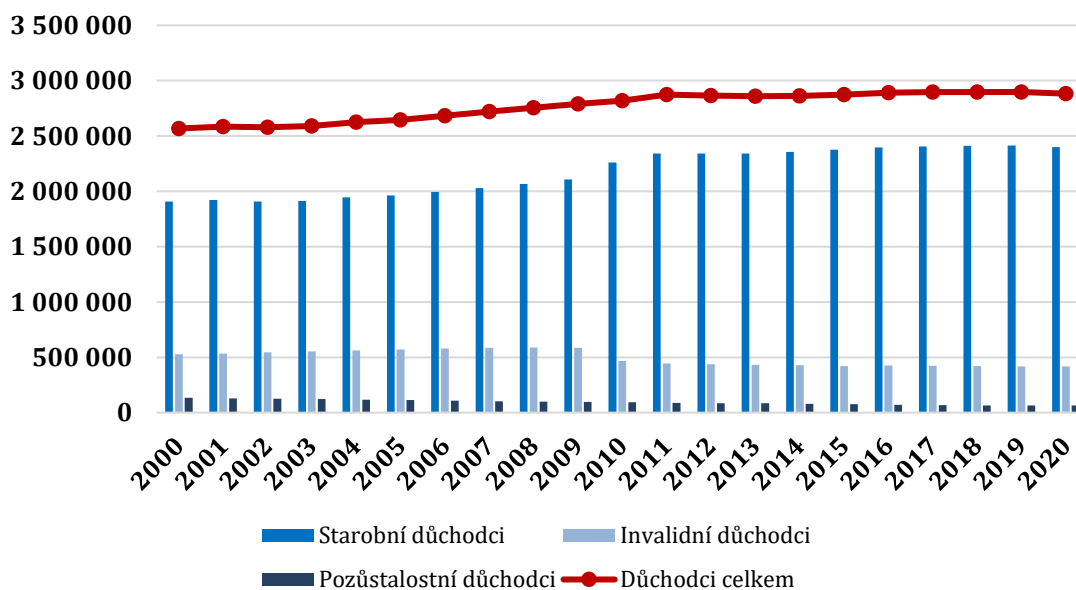
3.2.3 Kapitálové životní pojištění

Kapitálové životní pojištění je finanční produkt, u kterého dochází k tvorbě rezerv. Na rozdíl od investičního životního pojištění plyne z investiční části garantovaný výnos, který je klasifikován jako technická úroková míra. Vytvořené rezervy zhodnocuje pojišťovna a podléhá regulaci. V závislosti na úspěchu je pojišťovna schopna vyplatit i více než je horní hranice technické úrokové míry (Janda 2012).

4 Základní statistika důchodů

Česká správa sociálního zabezpečení ke konci prosince 2020 vyplácela penzistům (jejichž počet činil 2 881 424 osob) alespoň jeden z druhů důchodů. Počet starobních, invalidních a pozůstalostních důchodů se pohyboval v tomto období kolem 3,5 milionu (MFČR 2021).

Graf 1: Počet vyplacených penzistů

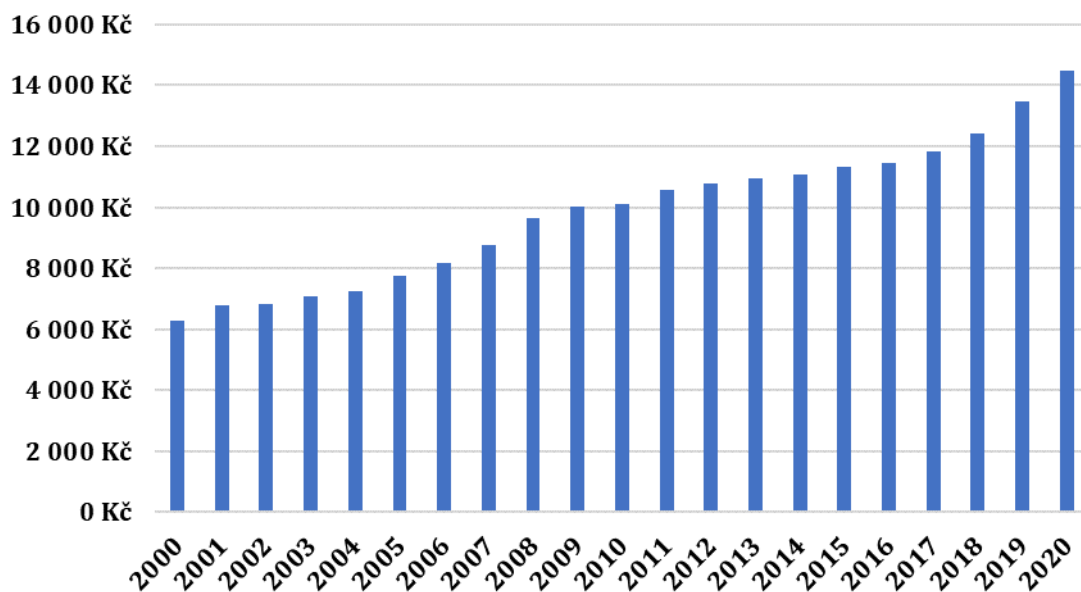

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ČSSZ.cz

Z výše uvedeného Grafu 1 vyplývá, že v období 2000 až 2020 počet osob pobírajících starobní důchod stoupá. Naopak počet osob, které mají od státu k dispozici invalidní a pozůstalostní důchody, klesá. Křivka zobrazující celkový počet penzistů v průběhu let se zvyšuje na hodnotě.

S rostoucím počtem osob v důchodovém věku narůstá i samotná hodnota důchodů. Díky valorizaci v letošním roce 2021 se výměra důchodů zvedne v procentuální míře o 7,1 % a navýšení dávek vychází poprvé v historii z indexů růstu spotřebitelských cen domácností seniorů (ČSSZ.cz 2021). Následující Graf 2 znázorňuje vývoj starobního důchodu v období od 2000 do 2020. Z grafu vyplývá, že v průběhu období se starobní důchod vlivem valorizace stále navyšuje. Nejvýznamnější zvýšení starobního důchodu probíhalo v období 2018 až 2020, kdy v roce 2020 dosahovala průměrná výše starobního důchodu 14 479 Kč.

Graf 2: Vývoj starobního důchodu

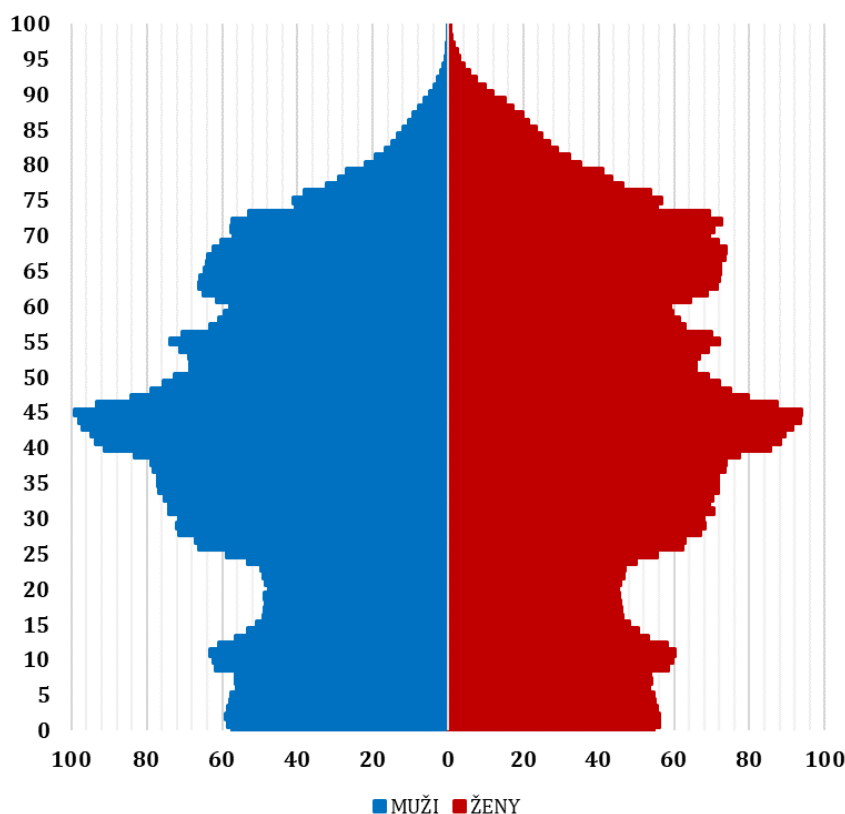
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ČSSZ.cz

4.1 Věkové rozvrstvení obyvatelstva

V roce 2019 početně dominuje věková skupina 40-45 let. Za 20 let tato nejvíce zastoupená věková skupina zaujme místo dnešních penzistů. V této věkové skupině jsou narozeny osoby kolem roku 1974 a jedná se o tzv. „Husákovy děti“. Tento pojem označuje silnou populační vlnu, která se zvedla na počátku 70. let (Český statistický úřad 2014).

Na druhou stranu je poměrně slabý počet osob zastoupených ve věkové kategorii 15-25 let, která za zmiňovaných 20 let zaujme místo dnešních silných ročníků a stanou se ekonomicky aktivními členy státu, jak je uvedeno následujícím Grafu 3.

Graf 3: Věková pyramida

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu

4.2 Predikce stárnutí populace

Dle predikce českého statistického úřadu na základě dat z roku 2011, kdy došlo ke sčítání lidu, nastane do roku 2100 nárůst osob v důchodovém věku. Dojde tak v následujících desetiletích ke změně věkové struktury populace. Tuto situaci bude doprovázet současná věková nepravidelnost, která je zapříčiněna silnými a slabými ročníky. Ze současného stavu je zřejmé, že největší změny nastanou právě v kategorii 65 let a počet víceletých osob se zhruba zdvojnásobí.

Z důvodu vývoje dětské a seniorské složky poroste index stárí, ve kterém jsou právě tyto dvě věkové skupiny dávány do vzájemného vztahu. Osoby ve věku 65 let a starší početně převyšují skupinu dětí do 15 let věku (od počátku roku 2007). Toto převýšení bude pravděpodobně přetrvávat i v následujících letech. Zmíněná fakta povedou k výraznému nárůstu indexu stárí. Podle projekce k 1. lednu 2063 připadne na 100 dětí 277 seniorů (podle dat z ČSÚ z roku 2019 připadá 125 seniorů na 100 dětí).

5 Komparace modelových situací

V této části se práce zaměří na komparaci jednotlivých finančních produktů, které byly na základě výzkumu formou rozhovorů zhodnoceny jako nejlepší aktuální volba pro zajištění na stáří. Pro kalkulaci jednotlivých produktů byly zvoleny dvě fiktivní osoby v různých věkových kategoriích, a to 25letý a 45letý muž. Těmto dvěma osobám byla nastavena míra měsíčního příspěvku v hodnotě 1 000 Kč ve vybraných finančních produktech pro přesnější srovnání výnosnosti a nákladovosti na zajištění na stáří.

5.1 Dosažené výsledky z výzkumu

Výzkum probíhal v podobě polostrukturovaných rozhovorů (předem stanovené otázky + rozvíjení tématu) s respondenty, kteří nabízejí poradenské služby v oblasti financí. Celkové znění rozhovorů se nachází v podobě přepisu v přílohách práce. Jednalo se celkem o tři finanční poradce (kteří byli vybráni na základě doporučení a vlastního výběru po sběru informací) z různých společností – Pultar a partneři s.r.o., SMS Finance, a.s. a Partners Financial Services, a.s. Cílem rozhovorů bylo zjistit, jaké existují finanční produkty, které slouží na zajištění jedince na stáří, jak fungují a které se nejvíce vyplatí a proč. Respondentům (pokud na otázku neodpověděli již dříve, než byli tázáni a nebereme v potaz doplňkové dotazy) byly pokládány v zásadě tyto otázky:

1. Jaký je podle Vás nejlepší finanční produkt pro zajištění na stáří a proč?
2. Kdy je podle Vás nejlepší čas začít uvažovat a vlastně i začít se připravovat na důchodový věk?
3. Které finanční produkty jsou u Vašich zákazníků, ale i v celkovém pohledu nejvíce oblíbené a proč?

Z rozhovorů bylo zjištěno, že aktuálně nejvhodnější produkt je doplňkové penzijní spoření s dynamickým fondem. Všichni dotazovaní respondenti se v tomto produktu shodli, avšak s názorem, že není vhodné se soustředit pouze a jen na tento konkrétní produkt, a to z několika důvodů. Doplňkové penzijní spoření je typ produktu, u kterého nemůžeme své finanční prostředky z vlastní vůle vybrat a

použít během života. Jedná se o produkt, ze kterého můžeme čerpat až v důchodovém věku, protože kdyby došlo k vybrání naspořených prostředků, tak by účastník ztratil část státní podpory v podobě státních příspěvků, které se odvíjejí od výše příspěvku. V návaznosti na tento fakt byly respondenty zmiňovány další finanční produkty, které je vhodné využít společně s doplňkovým penzijním spořením. Jednalo se o kolektivní investování, kde nejvíce byl zastoupen investiční fond, který nabízí zajímavé zhodnocení, avšak závisí na délce investičního horizontu. Nejčastěji zmiňovaná společnost byla Conseq, která nabízí výše uvedené produkty. Jedná se o společnost, která má povolení od ČNB a samotní respondenti uvedli, že právě konkrétně u společnosti Conseq zřizují nejčastěji svým klientům jejich finanční produkty.

Cílem výzkumu bylo také zjistit, kdy je nejlepší vhodná doba k zajišťování na důchodový věk. Opověď na tuto otázku se shodovala se všemi respondenty: „*co nejdříve*“. Jako příklad byli v rámci rozhovorů uváděni jedinci ve věku 25 let.

V rámci doplňkového penzijního spoření se respondenti shodli na dynamickém fondu, pokud se jejich klient rozhodl začít v mladém věku. Ve volbě ze tří fondů (konzervativní, vyvážený a dynamický) hraje podstatnou roli věk. Třetí respondent uvedl: „*Pokud pak ten klient nemá ten dlouhodobý horizont a začíná v třeba v padesáti pěti letech, tak tam si pak volí spíš ty konzervativní fondy. Nemůže čekat nějaké velké zhodnocení*“. V rámci dynamického fondu je možnost dosáhnout zajímavého zhodnocení. Jeden z respondentů uvedl: „*průměrně 6-7 %, držíme se jako hodně dole*“. V rámci kolektivního investování se respondenti shodovali v investičním fondu v případě dlouhodobého investičního horizontu. Zmiňován byl i také konkrétní akciový fond BNB Paribas disruptive Technology, který dosahuje zajímavého zhodnocení. Tyto finanční produkty se zřizují z důvodu výhody oproti doplňkovému penzijnímu spoření, a tou je, že jedinec má možnost v průběhu investování své prostředky kdykoliv vybrat, v případě výskytu životní překážky či jiných záležitostí.

Během rozhovorů byla okrajově otevřena i celková problematika stávajícího důchodového systému a vyvíjející se demografie, která bude mít negativní vliv na budoucí důchody. Z tohoto důvodu je tady nutné se zamyslet nad případným

zajištěním na důchodový věk a nespolehat se jen pouze na státní penzi, která je vyplácena ze sociálního pojištění.

5.2 Vymezené parametry modelových situací

Jak už bylo zmíněno výše, tak pro modelaci vybraných finančních produktů byly zvoleny dvě fiktivní osoby – 25letý a 45letý muž. Finanční produkty, které budou v následujících kapitolách zmiňované, nabízí společnost Conseq. Tato společnost byla vybrána na základě rozhovorů s finančními poradci.

U vybraných produktů byla na základě výstupu z rozhovorů zvolena dynamická investiční strategie. Tuto strategii si klienti volí primárně za účelem vysokého zisku a plně si uvědomují, že s vysokým ziskem je spojené velké riziko. Dynamická strategie je volena s předpokladem dostatečně dlouhého investičního horizontu, a to 10 a více let. Důchodový věk byl pro oba subjekty zvolen 65 let, kdy doba spoření pro 25letého muže, představuje 40 let a pro 45letého muže 20 let.

Z konečných naspořených částek v důchodovém věku bude dále provedena komparace, která ukáže vhodnou formu, kterou lze v aktuální době použít pro zajištění na důstojný život ve stáří. Výsledné hodnoty budou představovat hrubý výnos, jelikož abstrahují od poplatků a konečného zdanění.

5.3 Modelace doplňkového penzijního spoření

V rámci výpočtu doplňkového spoření byl pro obě osoby zvolen finanční produkt od výše zmiňované společnosti Conseq. Výsledné hodnoty výpočtů a veškerá data byla získána na základě nástrojů zmiňované společnosti (penzijní kalkulačtor).

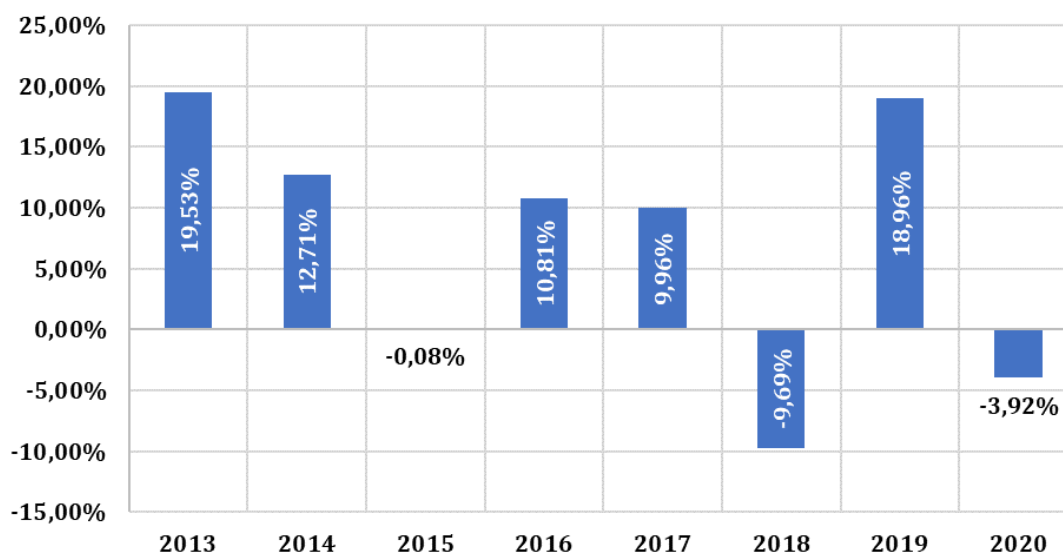
Společnost Conseq svým klientům nabízí tři možnosti účastnických fondů:

- povinný konzervativní fond,
- dluhopisový fond,
- globální akciový fond.

Vhodným produktem z této nabídky je globální akciový fond, který má za cíl dosáhnout dlouhodobého zhodnocení fondového vlastního kapitálu na akciových trzích v různých částech světa, a to nákupem akcií nebo jiných cenných papírů.

Naopak ze zákona povinný konzervativní fond nepokrývá svým ročním zhodnocením 0,28 % ani inflaci. Lze tedy konstatovat, že pro výpočet doby spoření 20 a 40 let je tato investiční strategie nevhodná. To samé lze říct i o dluhopisovém fondu, který vykazuje průměrnou roční zhodnocení 2,04 %, tudíž se pohybuje na hranici aktuální inflace, která činí dle ČNB 2,1 % (Česká národní banka 2021). Na základě těchto dat byl vybrán pro účely výpočtu globální akciový fond s průměrnou roční výkonností 8,09 % (CONSEQ 2021).

Graf 4: Vývoj globálního akciového fondu

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Banky.cz

5.3.1 Modelace pro 40 let spoření

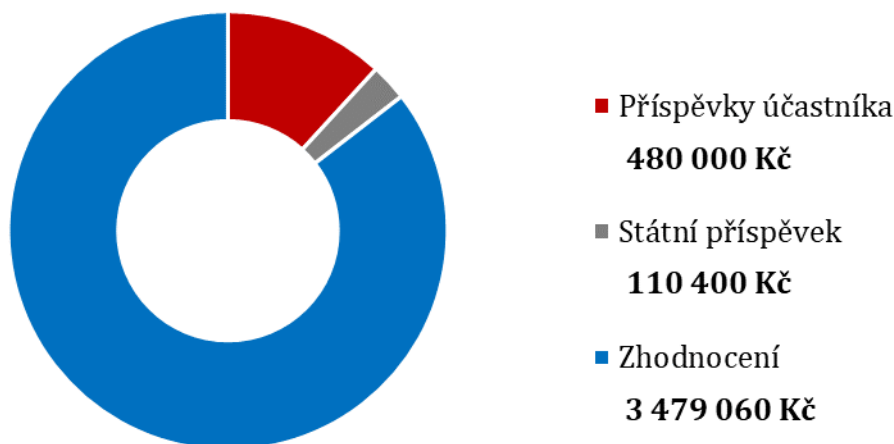
Účastník ve věku 25 let se rozhodl uzavřít smlouvu s penzijní společností Conseq a zvolil dynamickou strategii, při které očekává roční zhodnocení 8,1 %. Na své měsíční spoření se rozhodl odkládat částku 1 000 Kč, nemá možnost využít příspěvku od svého zaměstnavatele a zároveň nemá v tuto chvíli žádné prostředky naspořené. V rámci svého měsíčního příspěvku využívá státní podporu ve výši 230 Kč, tudíž maximální výši, kterou stát poskytuje v rámci III. pilíře. Smlouvu s penzijní společností uzavřel do věku 65 let.

Z Grafu 5 vyplývá, že 25letý muž bude mít na začátku svého důchodového věku naspořeno v celkové výši 4 069 460 Kč, kde příspěvky účastníka tvoří

z celkové částky 480 000 Kč, státní příspěvek v celkové výši 110 400 Kč a celkové zhodnocení činí 3 479 060 Kč při ročním zhodnocení 8,1 %.

Graf 5: Modelace doplňkového penzijního spoření pro 40 let

Cekem naspořeno na penzi: 4 069 460 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z CONSEQ

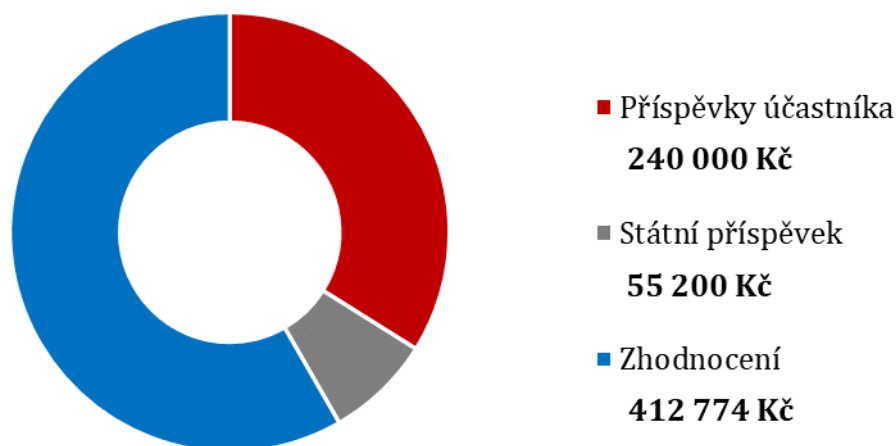
5.3.2 Modelace pro 20 let spoření

Účastník ve věku 45 let se v průběhu svého života rozhodl, že se nechce ve stáří spoléhat jen státní penzi, a tak uzavřel smlouvu u penzijní společnosti Conseq, kde zvolil globální akciový účastnický fond s dynamickou strategií. Předpokládá dobu spoření 10 a více let, proto je dynamická strategie ještě stále pro 45letého může stále výhodným výběrem a očekává roční výkonnost 8,1 %. V rámci svého spoření se rozhodl odkládat 1 000 Kč a zaměstnavatel mu příspěvky na doplňkové penzijní spoření neposkytuje. Díky měsíčnímu příspěvku dosáhne na nejvyšší možnou státní podporu 230 Kč.

Z Grafu 6 vyplývá, že účastník globálního akciového fondu s dynamickou strategií bude mít k dispozici v důchodovém věku 707 974 Kč, kde příspěvky účastníka budou tvořit v celkovém podílu 240 000 Kč, příspěvek od státu v hodnotě 55 200 Kč a celkové zhodnocení bude představovat 412 774 Kč.

Graf 6: Modelace doplňkového penzijního spoření pro 20 let

Cekem naspořeno na penzi: **707 974 Kč**

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z CONSEQ

5.4 Modelace kolektivního investování

Pro kalkulaci kolektivního investování byl zvolen produkt u zmiňované společnosti Conseq, jako tomu bylo u doplňkového penzijního spoření. Společnost Conseq nabízí řadu fondů, ze kterých si klient může vybrat. V rámci modelace byl na základě výzkumu zvolen „BNB Paribas Disruptive Technology“. Jedná se o akciový fond, který vznikl teprve nedávno v roce 2018 a od svého založení vykazuje příznivý vývoj roční výkonnosti. Mezi jeho hlavní součásti portfolia lze nalézt řadu známých společností jako například Apple, Microsoft, Google, Visa a spoustu dalších. Je tedy zřejmé, že z velké části mají největší procentuální zastoupení portfolia právě informační technologie (CONSEQ 2021).

Kolektivní investování si lidé volí z důvodu možnosti své prostředky vybrat dříve, například v případě vzniku nepříznivé situace, splátky hypotéky a podobně. Hlavním rozdílem od doplňkového penzijního spoření je tedy možnost své prostředky vybírat podle vlastního uvážení, avšak zde není možnost státního příspěvku.

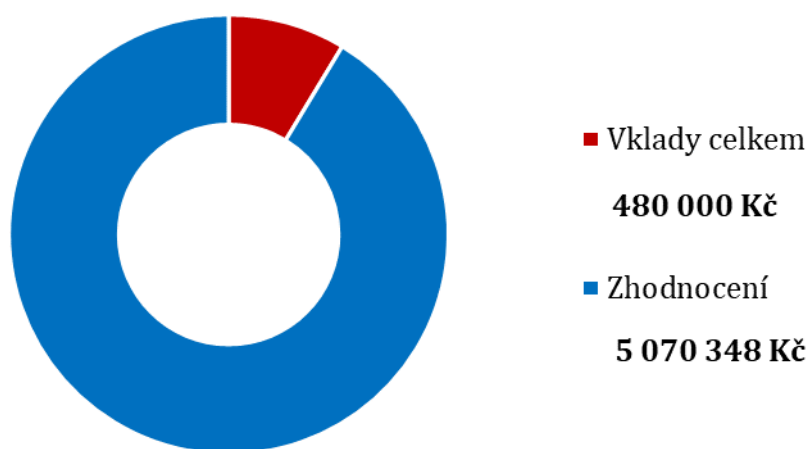
5.4.1 Modelace pro 40 let investování

Pro zjištění celkových prostředků po dobu kolektivního investování při délce 40 let investování byla subjektem zvolena částka ve výši 1 000 Kč měsíčně, jako tomu bylo u doplňkového penzijního spoření. Subjekt ve věku 25 let se rozhodl pro investování v rámci kolektivního investování u společnosti Conseq. Zde vybral výše zmiňovaný BNB Paribas Disruptive Technology, u kterého očekává roční zhodnocení 10 %.

Z Grafu 7 vyplývá, že hodnota investice na konci 40letého investování bude 5 550 348 Kč, kde 480 000 Kč budou tvořit vklady klienta a 5 070 348 Kč zhodnocení při očekávané výkonnosti 10 %. Předpokládá se, že při dosažení věku 65 let se hodnota účtu vybere a dále už nebude probíhat žádné zhodnocení.

Graf 7: Modelace kolektivního investování pro 40 let

Hodnota investice na konci: **5 550 348 Kč**

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z CONSEQ

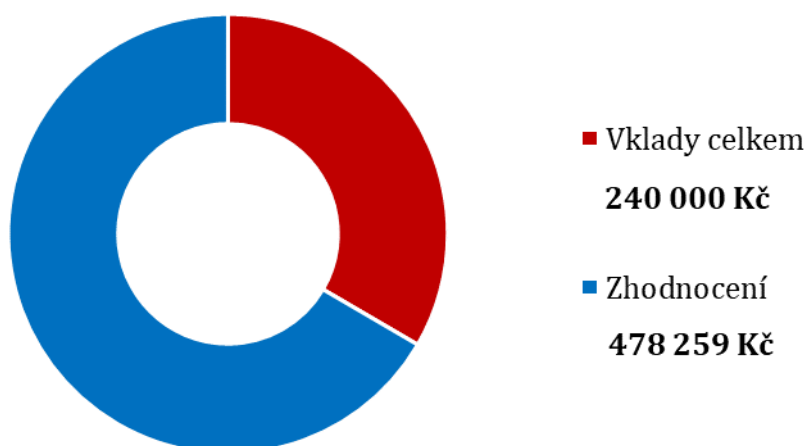
5.4.2 Modelace pro 20 let investování

Pro modelaci investování po dobu 20 let byly vybrány stejné parametry jako u modelace pro 40 let. Subjekt zvolil akciový fond BNB Paribas Disruptive Technology u společnosti Conseq, kde očekává roční výkonnost 10 %.

Z grafu vyplývá, že hodnota investice na konci dvacetiletého investování bude 718 259 Kč, kde 240 000 Kč budou tvořit vklady klienta a 5 070 348 Kč zhodnocení při očekávané výkonnosti 10 %. I zde se předpokládá, že veškeré prostředky budou z účtu kolektivního investování vybrány po dosažení věku 65 let a nebude probíhat další zhodnocení.

Graf 8: Modelace kolektivního investování pro 20 let

Hodnota investice na konci: 718 259 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z CONSEQ

5.5 Modelace kombinace finančních produktů

Z dosažených výsledků z rozhovorů s respondenty bylo zjištěno, že nejčastěji se jejich klienti rozhodují pro více než jeden finanční produkt při zajištění na důchodový věk a důstojného stáří. Jedním z hlavních důvodů je například možnost své zhodnocené prostředky čerpat i během zajišťovací doby. V rámci doplňkového spoření, které je zakládáno za účelem spoření peněz výhradně na důchod, je vedle tohoto finančního produktu velmi oblíbené zmiňované kolektivní investování. V rámci kombinace tak mohou osoby v případě vzniku nepříznivé situace, splácení hypotéky nebo za jiných osobních důvodů své prostředky vybrat a použít.

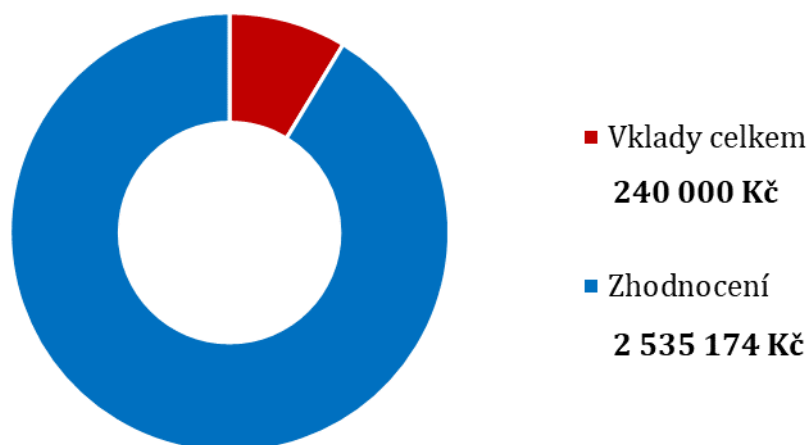
Pro účely modelace byly vybrány stejné finanční produkty u společnosti Conseq a subjekty ve věku 25 a 45 let se rozhodli své měsíční částky rozdělit na polovinu a zasílat tak 500 Kč do obou produktů.

5.5.1 Modelace pro 40 let

Subjekt ve věku 25 let se rozhodl pro své zajištění na stáří zvolit dva finanční produkty od společnosti Conseq. Jedním z nich je doplňkové penzijní spoření, kde bude své měsíční prostředky zhodnocovat v globálním akciovém účastnickém fondu s předpokládaným výnosem 8,1 %. K tomuto produktu se rozhodl zvolit formu kolektivního investování v podobě akciového fondu BNB Paribas Disruptive Technology, kde očekává průměrnou roční výkonnost 10 %.

Graf 9: Modelace kombinace finančních produktů pro 40 let - investice

Hodnota investice na konci: **2 775 174 Kč**

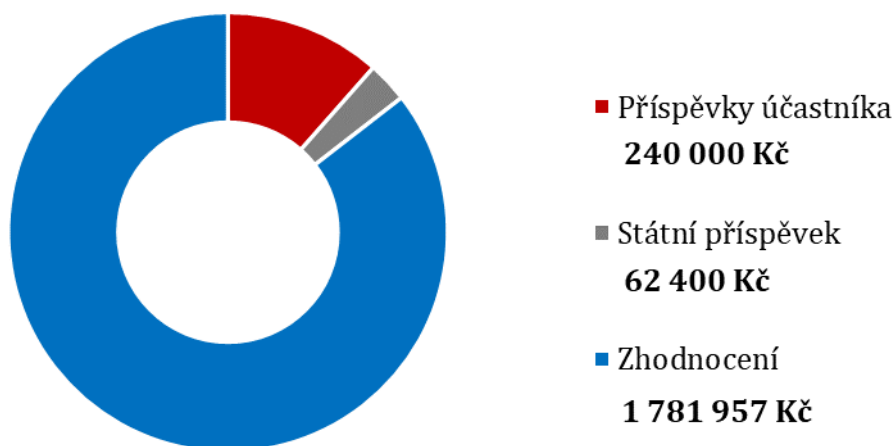

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z CONSEQ

Z Grafu 9 vyplývá, že celková hodnota investice po dosažení věku 65 let bude dosahovat výše 2 775 174 Kč, kde 240 000 Kč budou tvořit měsíční vklady, a zhodnocení bude představovat 2 535 174 Kč. Předpokládá se, že po dovršení věku 65 let bude celková částka vybrána a zhodnocování peněz nebude dále pokračovat.

Graf 10: Modelace kombinace finančních produktů pro 40 let – spoření

Cekem naspořeno na penzi: 2 084 357 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z CONSEQ

Z Grafu 10, který představuje doplňkové penzijní spoření, vyplývá, že 25letá osoba v případě spoření po dobu 40 let, bude mít k dispozici v důchodovém věku 2 084 357 Kč, kde příspěvky účastníka budou tvořit 240 000 Kč, státní příspěvek 62 400 Kč a zhodnocení bude představovat 1 781 957 Kč.

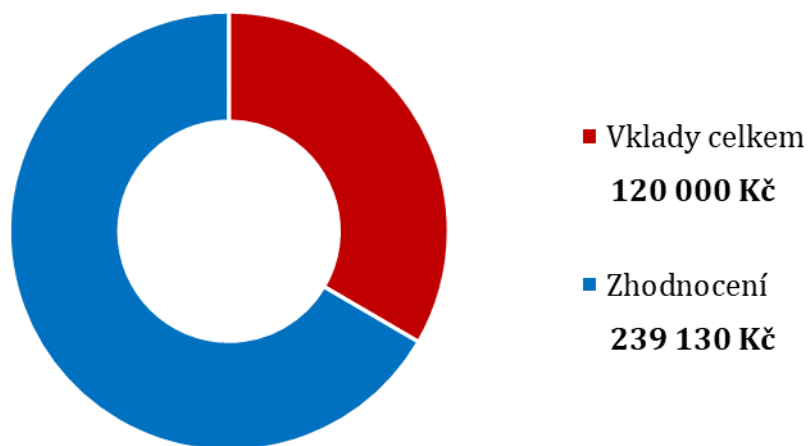
Závěrem pro modelaci kombinace těchto dvou finančních produktů vyplývá, že subjekt bude mít ve věku 65 let k dispozici 4 859 531 Kč, pokud by ze svého účtu kolektivního investování v průběhu let své prostředky ponechal do věku 65 let.

5.5.2 Modelace pro 20 let

Pro účely modelace pro subjekt ve věku 40 let, který se rozhodl začít zajišťovat na své stáří formou kombinace doplňkového penzijního spoření a kolektivního investování. Pro doplňkové penzijní spoření zvolil globální akciový fond s ročním zhodnocením 8,1 % a v rámci kolektivního investování akciový fond BNB Paribas Disruptive Technology, u kterého očekává roční zhodnocení 10 %.

Graf 11: Modelace kombinace finančních produktů pro 20 let – investice

Hodnota investice na konci: 359 130 Kč

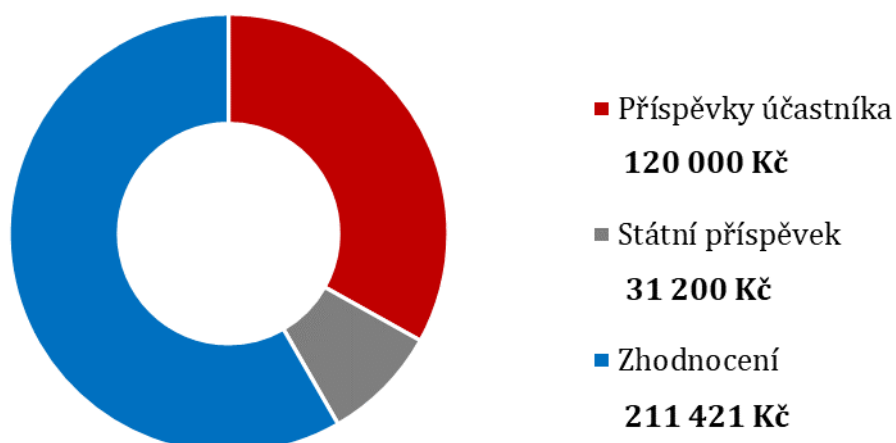

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z CONSEQ

Z Grafu 11 vyplývá, že hodnota dosažená v rámci kolektivního investování představuje v celkové výši 359 130 Kč, kde vklady představují 120 000 Kč a zhodnocení 239 130 Kč.

Graf 12: Modelace kombinace finančních produktů pro 20 let – spoření

Cekem naspøeno na penzi: 362 621 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z CONSEQ

Z Grafu 12 představující spoření v rámci doplňkového penzijního spoření plyne, že osoba začínající se spořením ve věku 45 let bude mít v důchodovém věku k dispozici 362 621 Kč, kde příspěvky účastníka budou tvořit 120 000 Kč, podpora státu dosahující částky 31 200 Kč a celkové zhodnocení bude dosahovat 211 421 Kč.

Ve výsledku pro modelaci kombinace těchto dvou produktů vyplývá, že subjekt bude mít ve věku 65 let k dispozici 721 751 Kč, pokud ze svého účtu kolektivního investování nebude do té doby čerpat své příspěvky.

5.6 Porovnání s konkurencí

Pro účely srovnání doporučených produktů od společnosti Conseq, které byly zmíněny v rozhovorech s finančními poradci, byla zvolena Česká spořitelna a její možnosti pro zajištění ve stáří.

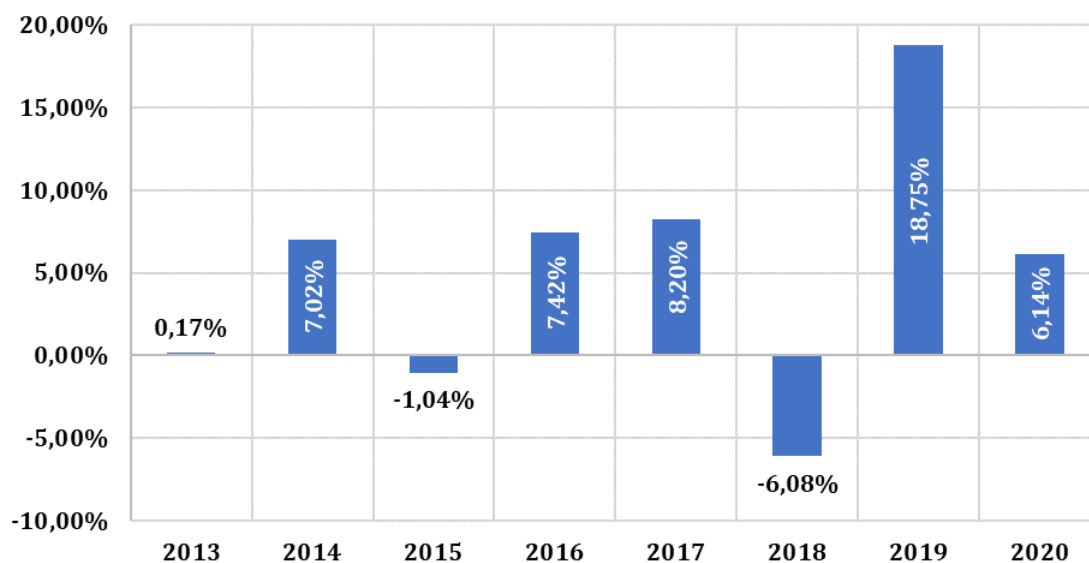
Česká spořitelna patří mezi banky s největším zastoupením v České republice. Právě kvůli vysokému počtu byla tato banka vybrána pro srovnání její nabídky produktů, které jsou zaměřeny na zajištění na stáří. Z obsáhlé nabídky produktů bylo zvoleno doplňkové penzijní spoření, které banka nabízí svým klientům se čtyřmi účastnickými fondy:

- konzervativní,
- etický,
- vyvážený a
- dynamický.

Z hlediska rizikovosti platí, že výnos závisí na konkrétní strategii, a tak lze očekávat, že při větším riziku se dosáhne vyššího zhodnocení. Jednotlivé fondy nabízí průměrné roční zhodnocení od 1 % do 6 %, kde nejnižší zhodnocení představuje fond konzervativní a nejvyšší fond dynamický s ročním zhodnocením 6 % (etický 2 % a vyvážený 4 %).

Pro porovnání s dosaženými výsledky z modelových situací byl zvolen fond dynamický s ročním zhodnocením 6 %, který investuje prostředky svých klientů na peněžních trzích, do akcií a dluhopisů. V rámci výpočtu byly použity stejné vstupní hodnoty a samotné výsledky byly spočítány pomocí kalkulátoru, který je dostupný na stránkách České spořitelny (Česká spořitelna, a.s. 2021).

Graf 13: Vývoj dynamického fondu České spořitelny

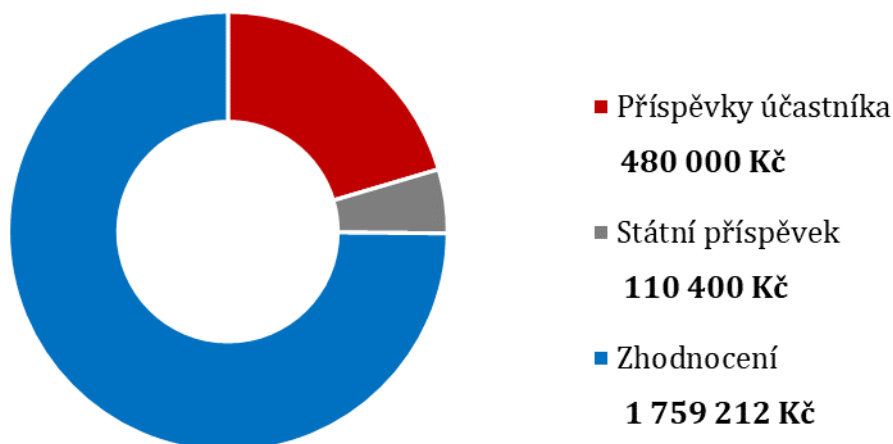

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Banky.cz

5.6.1 Modelace pro 40 let spoření

Graf 14: Modelace doplňkového penzijního spoření pro 40 let

Cekem naspořeno na penzi: **2 349 612 Kč**

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Česká spořitelna, a.s.

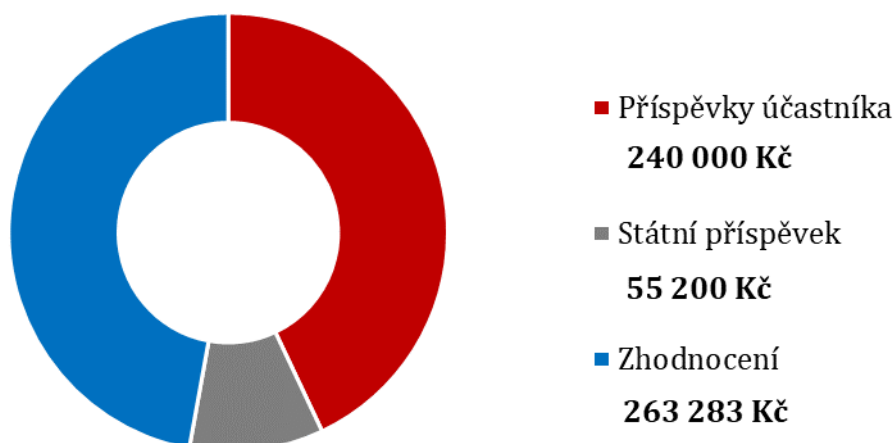
Graf 14 znázorňuje naspořené prostředky účastníka, který se rozhodl zvolit produkt u České spořitelny, kde bude mít k dispozici ve věku 65 let na svém penzijním účtu 2 349 612 Kč při 6% ročním zhodnocení, ve kterém budou tvořit samotné příspěvky

účastníka 480 000 Kč, státní příspěvek ve výši 110 400 Kč a zhodnocení za 40 let spoření bude činit 1 759 212 Kč.

5.6.2 Modelace pro 20 let spoření

Graf 15: Modelace doplňkového penzijního spoření pro 20 let

Cekem naspořeno na penzi: 558 483 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Česká spořitelna, a.s.

Při modelaci pro osobu ve věku 45 let, která zvolila produkt České spořitelny, vyšla hodnota 558 483 Kč, kterou bude mít účastník v důchodovém věku k dispozici na čerpání ke svému starobnímu důchodu. Jak vyplývá z grafu, příspěvky účastníka budou tvořit 240 000 Kč, státní příspěvek 55 200 Kč a dosažené zhodnocení za 20 let spoření bude činit 263 283 Kč.

5.7 Shrnutí výsledků modelových situací

Jak už bylo zmíněno výše, součástí praktické části této práce byl výzkum založený na polostrukturovaných rozhovorech, při kterých byly dotazováni celkem tři respondenti, kteří vykonávají práci finančního poradenství. Respondenti byly pokládány otázky, které se týkaly důchodové problematiky s cílem zjistit, jaké finanční produkty shledávají v dnešní době, jako nejlepší volbu pro zajištění v důchodovém věku. Z dosažených výsledků bylo zjištěno, že nejčastější volbou pro zajištění na stáří je doplňkové penzijní spoření, které může být doplněno dalším investičním nástrojem. Jedná se především o formu kolektivního investování v podobě akciových fondů, ale i například nemovitostních. Důležitou roli v této tematice hraje čas, kdy se člověk rozhodne pro začátek svého spoření na důstojné stáří. Podle investičního horizontu je pak volený vhodný finanční produkt, který má za cíl připravit budoucího penzistu na odchod do důchodu.

Pro výpočet modelových situací byly zvoleny dvě fiktivní osoby ve věku 25 a 45 let, které se rozhodly ze svého měsíčního příjmu odkládat 1 000 Kč na své stáří. Pro modelaci byly uváděny příklady s dobou spoření 40 a 20 let, ve kterých na základě dosažených výsledků z výzkumu byly vybrány produkty od společnosti Conseq. Pro doplňkové penzijní spoření byl vybrán globální akciový účastnický fond s průměrnou roční výkonností 8,1 % od založení a dynamickou strategií. Toto zhodnocení očekávají oba účastníci během svého spoření. Pro dobu spoření 40 let představovaly budoucí dostupné prostředky hodnotu 4 069 460 Kč, kde účastník čerpal maximální možnou výši státního příspěvku ve výši 230 Kč měsíčně, a tak hodnota celkového státního příspěvku tvořila 110 400 Kč. Zhodnocení při 8,1 % dosahovalo částky 3 479 060 Kč a vložené příspěvky účastníka 480 000 Kč.

Hodnota naspořených prostředků účastníka ve věku 45 let s dobou spoření 20 let ve stejném účastnickém fondu s dynamickou strategií dosahovala 707 974 Kč, které bude mít k dispozici v důchodovém věku. Naspořené prostředky tvoří, při sazbě 230 Kč měsíčně, státní příspěvky v celkové hodnotě 55 200 Kč, zhodnocení ve výši 412 774 Kč a pravidelné měsíční příspěvky účastníka 240 000 Kč.

Pro modelaci kolektivního investování, kde osoby investovaly do akciového fondu BNB Paribas Disruptive Technology, který zahrnuje ve své nabídce společnost

Conseq. Akciový fond byl zvolen podle doporučení jednoho z respondentů. Subjekty v této modelaci předpokládaly roční zhodnocení 10 % a investovaly do fondu 1 000 Kč. Pro dobu spoření 40 let představovala konečná hodnota investic 5 550 348 Kč. U investičního horizontu 20 let dosahovala investice v konečné výši 718 259 Kč.

Jak bylo zmíněno výše, je možné se setkat s kombinací těchto produktů. Kombinací získá osoba možnost své prostředky během zajišťovací doby vybírat ze svého účtu kolektivního investování, využít je na případné nečekané výdaje a zároveň ponechat své prostředky u penzijní společnosti v rámci doplňkového penzijního spoření po celou dobu a dosáhnout maximálního zhodnocení. V rámci modelové kalkulace byla nastavena stejná doba spoření 20 a 40 let, ale použité prostředky byly rozděleny na polovinu. U modelace pro 40 let byla zjištěna částka 2 775 174 Kč na účtu kolektivního investování a 2 084 357 Kč u doplňkového penzijního spoření. Celkové prostředky dostupné ve věku 65 let představují 4 859 531 Kč za předpokladu, že prostředky jsou z účtu kolektivního investování vybrány v důchodovém věku a neprobíhá další zhodnocování. Pro 45letého muže vychází, že ve věku 65 let bude mít k dispozici 721 751 Kč.

Pro porovnání byla zvolena Česká spořitelna a její nabízený účastnický fond s dynamickou strategií, ve kterém je možnost dosáhnout ročního zhodnocení okolo 6 %. Pro výpočet byly použity stejné vstupní údaje jako u předešlých modelových situací. Pro dobu spoření 40 let představují celkové naspořené prostředky částku 2 349 612 Kč a pro dobu spoření 20 let 558 483 Kč.

Tabulka 5: Shrnutí výsledků pro časový horizont 40 let (v Kč)

Penzijní společnost	Produkt	Zhodnocení	Státní příspěvek	Vložené prostředky	Celkem
Conseq	Doplňkové penzijní spoření	3 479 060	110 400	480 000	4 069 460
	Kolektivní investování	5 070 348	x	480 000	5 550 348
	Kombinace	4 317 131	62 400	480 000	4 859 531
Česká spořitelna	Doplňkové penzijní spoření	1 759 212	110 400	480 000	2 349 612

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 5 shrnuje hodnoty vyplývající z modelových situací pro časový horizont 40 let, které poukazují na fakt, že pro začátek přípravy na důstojné stáří je vhodné začít co nejdříve. V rámci modelací vyšla nejlépe varianta kolektivního investování, kde v souvislosti s ročním zhodnocením 10 % představovaly budoucí pravděpodobné prostředky 5 550 348 Kč. Pro doplňkové penzijní spoření čítala hodnota prostředků 4 069 460 Kč. Kombinací kolektivního investování a doplňkového penzijního spoření dosahují budoucí prostředky hodnoty 4 859 531 Kč.

Tabulka 6: Shrnutí výsledků pro časový horizont 20 let (v Kč)

Penzijní společnost	Produkt	Zhodnocení	Státní příspěvek	Vložené prostředky	Celkem
Conseq	Doplňkové penzijní spoření	412 774	55 200	240 000	707 974
	Kolektivní investování	478 259	X	240 000	718 259
	Kombinace	450 551	31 200	240 000	721 751
Česká spořitelna	Doplňkové penzijní spoření	263 283	55 200	240 000	558 483

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 6 shrnuje výsledky z modelových příkladů pro časový horizont 20 let. Z pohledu demografie se jedná o nejčtenější věkovou skupinu podle dat z ČSÚ z roku 2019, jak bylo zmíněno výše. Pro osobu ve věku 45 let z hlediska výnosnosti vyšla nejlépe kombinace doplňkového penzijního spoření a kolektivní investování ve zmiňovaných fondech, kde pravděpodobná částka k důchodu představuje 721 751 Kč. Pro samostatné doplňkové spoření činí budoucí prostředky 707 974 Kč a pro kolektivní investování 718 259 Kč.

Závěry a doporučení

Problematika současného důchodového systému spočívá v nejasných příjmech budoucích penzistů a jeho udržitelnosti. Odchodem do důchodu se člověk v důchodovém věku stává závislým na státní podpoře v podobě starobních důchodů. Tato dávka důchodového pojištění se stává hlavním finančním příjmem člověka po následující dobu.

Cílem této práce bylo analyzovat penzijní systém České republiky a porovnat možnosti zajištění na stáří jako zdroje dalšího příjmu ke starobnímu důchodu. Záměrem mého výzkumu bylo zjistit, které finanční produkty lze kromě doplňkového penzijního spoření na důstojné dožití využít.

V první polovině teoretické části byly řešeny penzijní systémy z hlediska financování, kde bylo zjištěno, že aktuálně figuruje v České republice průběžný systém financování PAYG, neboli „pay as you go“. Ten vychází z mezigenerační solidarity, kdy ekonomicky aktivní jedinci odvádějí příspěvky na důchodové pojištění, které jsou použity na výplatu současných důchodů. Navazující kapitoly popisují jednotlivé pilíře důchodového systému v České republice, kde je aktuálně vlivem důchodových reforem penzijní systém sestaven ze dvou pilířů. Ve druhé polovině teoretické části jsou zmiňovány ostatní formy zajištění na stáří, které lze využít k získání vyšších příjmů v důchodovém věku.

V praktické části se řešila problematika vývoje demografie. Postupné přibývání osob ve starším věku ponese za následek neudržitelnost stávajícího důchodového systému a bude nutné provést novou důchodovou reformu, která povede k řešení tohoto problému. Růst indexu stáří povede k poklesu počtu ekonomicky aktivních osob, které budou v rámci důchodového pojištění odvádět příspěvky na výplatu důchodů. Hlavním cílem praktické části bylo zjistit, na základě provedených polostrukturovaných rozhovorů, jak fungují zjištěné informace z teoretické části v praxi. Součástí byla i modelace situací s fiktivními postavami, které odkládali své finanční prostředky do finančních produktů od společnosti Conseq. Jednalo se o doplňkové penzijní spoření v globálním akciovém fondu a kolektivní investování v rámci akciového fondu BNB Paribas Disruptive Technology. Tyto jednotlivé finanční produkty byly použity v praktické části na základě dosažených

informací od respondentů. Na základě výzkumu bylo zjištěno, že v dnešní době se nejčastěji lze setkat právě s kombinací těchto dvou zmiňovaných produktů, a tak byla provedena modelace, kdy fiktivní osoby odváděly své prostředky do obou těchto finančních produktů.

Z dosažených hodnot z modelových situací vyplynulo, že pro osoby ve věku 25 let z hlediska výnosnosti vychází samostatné kolektivní investování ve zvoleném fondu jako nejvýnosnější variantou pro zajištění na stáří. Pro osoby ve věku 45 let, jenž patří do nejčtenější věkové skupiny, je z hlediska výsledků nejvýnosnější variantou kombinace doplňkové penzijní spoření a kolektivní investování.

V reakci na stanovený cíl je vhodné konstatovat, že tato bakalářská práce se zabývá porovnáním možností zajištění na stáří, je ovšem nutné zvážit mnohem více faktorů souvisejících s nefiktivní osobou, která se chce zajistit na důstojný důchod. Je nutné se zamyslet i nad inflací, jelikož růst všeobecné cenové hladiny má vliv na naše úspory. Proto je vhodné své prostředky v rámci ochrany před inflací vložit například do zmiňovaných investičních nástrojů.

Problematika budoucích příjmů je aktuální téma, které by mělo motivovat dnešní mladou generaci k tomu, aby začali s přípravou na penzi co nejdříve a nespolehali se pouze na státní podporu v podobě starobního důchodu.

Seznam použité literatury

1. Banky.cz. *Penzijní spoření; Srovnání produktů penzijní spoření, penzijní připojištění – jak vybrat nejlepší v roce 2021* [online]. ©2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.banky.cz/prehled-a-porovnani/penzijni-sporeni/>
2. BEZDĚK, Vladimír. *Penzijní systémy obecně i v kontextu české ekonomiky: (současný stav a potřeba reform)*. Praha: Česká národní banka, Sekce měnová, 2000. 125 s. ISBN 978-80-238-6489-2.
3. CONSEQ. *BNP Paribas Disruptive Technology (CZK)* [online]. Poslední změna 2021-04-15. [Cit. 2021-04-16]. Dostupné z: <https://www.conseq.cz/investice/prehled-fondu/bnp-paribas-disruptive-technology-czk>
4. CONSEQ. *Doplňkové penzijní spoření ZENIT* [online]. ©2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.conseq.cz/penze/doplnekove-penzijni-sporeni-zenit>
5. CONSEQ. *Investice – Jaká bude očekávaná hodnota mých investic na konci?* [online]. ©2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.conseq.cz/podpora/kalkulatory/investice/investice-jaka-bude-ocekavana-hodnota-mych-investic-na-konci>
6. *Conseq Investment Management, a.s.* [online]. CONSEQ: ©2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.conseq.cz/>
7. *Česká národní banka*, ©2021 [online]. ČNB. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/>
8. Česká spořitelna, a.s. *Doplňkové penzijní spoření* [online]. ©2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.csas.cz/cs/osobni-finance/sporeni/doplnekove-penzijni-sporeni>
9. Česká spořitelna, a.s. *Modelace doplňkového penzijního spoření* [online]. ©2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.csas.cz/penze-online/index.html#/sales/new>

10. Český statistický úřad. *"Husákovy" versus "Havlovy děti"* [online]. Poslední změna 2014-04-14. [Cit. 2021-04-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/52002e2055>
11. Český statistický úřad. *Složení obyvatelstva podle pohlaví a jednotek věku k 31. 12.* [online]. 2019-12-31 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEMD001>
12. ČSSZ.cz. *Aktuální informace k ošetřovnému z důvodu uzavření škol* [online]. Poslední změna 2021-04-14. [Cit. 2021-04-16]. Dostupné z: https://www.cssz.cz/web/cz/uvod/-/asset_publisher/GQ48v1KeNe0J/content/id/916796
13. ČSSZ.cz. *Důchodci v ČR v časové řadě* [online]. 2020-12-31 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.cssz.cz/documents/20143/99428/Prumerna_vyse_solo_duchodu_v_CR_v_casove_rade.pdf/a9b4355f-343f-7f3c-eaef-485a15ec2098
14. ČSSZ.cz. *Průměrná výše sólo důchodu v ČR v časové řadě* [online]. 2020-12-31 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.cssz.cz/documents/20143/99428/Prumerna_vyse_solo_duchodu_v_CR_v_casove_rade.pdf/a9b4355f-343f-7f3c-eaef-485a15ec2098
15. ČSSZ.cz. *Sirotčí důchod* [online]. Česká správa sociálního zabezpečení, nedatováno. [Cit. 2020-11-10]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/sirotci- Duchod>
16. DůchodováReforma.cz. *Důchodový systém. Pilíře českého důchodového systému* [online]. 2020-05-12 [cit. 2020-11-27]. Dostupné z: <https://www.duchodovareforma.cz/duchodovy-system/>
17. Finance.cz. *Co je důchodové spoření* [online]. ©2021 [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/duchody-a-davky/penzijni-pripojisteni/abeceda-duchodove-sporeni/princip-duchodoveho-sporeni/>
18. Finance.cz. *Jak se počítá výše důchodu* [online]. ©2021 [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/duchody-a-davky/vse-o-duchodech/starobni-duchody/jak-se-pocita-vyse-duchodu/JANDA, Josef>

- Zajištění na stáří*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2012. 297 s. ISBN 978-80-247-4400-1.
19. Finance.cz. *Jednorázové vyrovnání a odbytné u doplňkového penzijního spoření* [online]. ©2021 [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/duchody-a-davky/penzijni-pripojisti/abeceda-penzijniho-pripojisti/jednorazove-vyrovnani-a-odbytne-doplnekove-penzijni-sporeni/>
20. Finance.cz. *Rizikové životní pojištění* [online]. ©2021 [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/pojisti/osoby/zivotni-pojisti/rizikove/>
21. JANDA, Josef. *Zajištění na stáří*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2012. 200 s. ISBN 978-80-247-4400-1.
22. KREBS, Vojtěch. *Sociální politika*. 6 vyd. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. 568 s. ISBN 978-80-7478-921-2.
23. Ministerstvo financí České republiky. *Hospodaření systému důchodového pojištění* [online]. Poslední změna 2021-03-17. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/hospodareni-systemu-duchodoveho-pojisten>
24. MONETA Money Bank, a.s. *Co je to kolektivní investování* [online]. ©2021 [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/caste-dotazy/odpoved/investice-co-je-to-kolektivni-investovani->
25. MONETA Money Bank, a.s. *Jak vysoká je úleva u penzijního spoření 2021?* [online]. ©2021 [cit. 2021-02-01]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/blog/jak-vysoka-je-danova-uleva-u-penzijniho-sporeni-2021>
26. RUBEŠ, Lukáš. *Doplňkové penzijní spoření a důchodové spoření pro finanční poradce, zaměstnavatele a budoucí důchodce*. Úvaly: Systemia, 2013. 140 s. ISBN 978-80-260-3892-4.
27. RYTÍŘOVÁ, Lucie. *Důchodový systém v České republice: přehledný a srozumitelný popis I., II. a II. pilíře; srovnání výhod a nevýhod jednotlivých*

- pilířů; kolik zaplatíte a kolik dostanete*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2013. 115 s. ISBN 978-80-7263-821-5.
28. VESELÁ, Jitka. *Investování na kapitálových trzích*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2011. 789 s. ISBN 978-80-7357-647-9.
29. VOSTATEK, Jaroslav. *Penzijní teorie a politika*. Praha: C. H. Beck, 2016. 288 s. ISBN 978-80-7400-571-8.
30. Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem.
31. Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
32. Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví.
33. Zákon č. 376/2015 Sb., o ukončení důchodového spoření.
34. Zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření.
35. Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření.
36. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.
37. ŽUROVEC, Michal. OECD zhodnotilo český důchodový systém. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2020-11-19 [cit. 2020-11-27]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/oecd-zhodnotilo-cesky- duchodovy-system-39947>

6 Přílohy

- 1) Rozhovor 1 – Pultar a partneři s.r.o.
- 2) Rozhovor 2 – SMS finance, a.s.
- 3) Rozhovor 3 – Partners Financial Services, a.s.

**Respondent 1 (muž ze společnosti Pultar a partneři s.r.o.) – dále jen R1;
Tazatel – dále jen T**

T: *Jaké jsou (konkrétně) nejlepší finanční produkty a proč?*

R1: *Penzijní připojištění. Protože mi pracujeme s klienty, klienti se na nás dneska obrací a právě z tohoto důvodu, že je chtějí řešit. My samozřejmě v rámci finančního plánu s klienty řešíme jejich cíle, nejenom penzijní připojištění, zajištění na důchod, ale i splnění cílů řeknu jakoby v průběhu života – co lidi čeká. Mladý lidi řeší bydlení, děti, rodina, takže aby na tyhle všechny věci, co od života očekáváme, abychom si na to finančně prostě sáhli – když to řeknu úplně jednoduše. Takže teď už budeme řešit jen to penzisko, což je ten produkt, jak dneska opravdu skutečně dobře zajistit důchodce. Otázka je jasná – proč si spořit? Protože je jasný, že ty peníze na důchody v budoucnu prostě nebudou. To znamená, abychom se spoléhaly na stát, že vyžijeme z peněz, které budeme mít v rámci státního důchodu, což jsou peníze, které nám vlastně stát vyplácí za dobu, kdy jsme aktivní, máme příjmy, tak to je ta odměna, že bychom měli mít, řeknu „spokojené stáří“.*

T: *No, to je hrozně málo právě mi přijde v dnešní době. Hlavně nikdo pořádně neví, kolik vlastně dostane, v tom důchodu.*

R1: *Takhle, dá se to samozřejmě nějakým způsobem spočítat, nicméně – a zase záleží – ta situace my nevíme, co bude za 5 let. Teďka COVID – stát se zadlužuje šíleným způsobem. Všechno směřuje k tomu, aby si klienti odkládali peníze sami, aby prostě na to stáří se spolehli sami na sebe. Takže právě to doplňkový penzijní spoření, který dneska je, ale lze uzavřít, protože dřív – já nevím, jaký máš jakoby informace, jestli ses zajímal, jaký bylo penzijní připojištění do roku 2014, to mělo nějaké podmínky a pak došlo k reformě důchodového pojištění a od té doby už jdou uzavírat pouze doplňková penzijní spoření.*

T: *To jsou vlastně ty účastnické fondy.*

R1: *Přesně tak, ty 3 pilíře. Nebo – byli 3, dneska už jsou de facto jenom 2. První pilíř, to je průběžný, to znamená, tam tečou peníze ze sociálního pojištění aktivně pracujících lidí, který to odvedou a z toho se okamžitě vyplácejí důchody – to je průběžný systém. Pak je ten další pilíř, který vlastně zajišťuje, stát na to přispívá, státní příspěvky, samozřejmě od výše měsíčního příspěvku a kolik se klienti rozhodnou. Dneska samozřejmě – dřív šlo uzavírat – ono jde i dneska, když si budeš přispívat 100 Kč, nebo*

posílat, ale nemáš na to nárok na státní podporu. Zajímavý to je od těch 300 do 1000 Kč, kdy vlastně těch 230 Kč státního příspěvku, který ti stát vlastně tím dává to zvýhodnění. Proč by sis to měl dávat – teď samozřejmě uvažujeme, nevíme, jak to bude, kdy to bude, kdyby se ty příspěvky případně navyšovaly, aby skutečně peníze v tom důchodu ty klienti měli. Dneska samozřejmě lidi se ptají „proč uzavírat, když se toho ani nedožiju?“ řeknu jednoduše. Říkám „to se může stát, ale co když se dožijete“. Půjdete v 65 letech do důchodu a počítá se, někde 80 let, že dneska, pokud to bude, tak ještě prostě dalších x let tady na tom světě budeme chodit. A teď člověk aby si dopřál ještě nějaký standardní život, protože když jsme aktivní, chodíme do práce takhle, občas toho moc nezbyvá. Protože spousta lidí to má naplánovaný tak, že v tom důchodu se začnou konečně věnovat té zahrádce, pěstovat ty svoje produkty, cestovat, pokud zdraví dovolí. Takže teďka jsem to vzal trošku zešíroka... Ted' se vrátím k tomu, jaká je aktuální – jmenuje se to doplňkový penzijní spoření a dneska mají klienti možnost, vybrat si ze 3 investičních strategií. Vrátím se zpátky. Když byli penzijní připojištění, dneska se tomu říká transformovaný fondy, tak tam měli klienti jistotu, nebo respektive garanci nezáporného zhodnocení. Protože co si budeme říkat, lidi jsou dneska opatrný. Lidi historicky po revoluci, co měli peníze, tak bylo hodně společností, kde o ty peníze přišli. Ať už záložní, investiční fondy, takže dneska jsou lidi, řeknu, opatrný a samozřejmě dneska už posuzují to riziko trošku jinak. To znamená, když mám někde uložený peníze, tak aby to bylo, řeknu, v bezpečí. Řeknu, taková ta divoká doba je za námi. Dneska už samozřejmě jsou takový společnosti, který nabízí svoje služby, které jsou nějakým způsobem prověřené, dlouhodobě fungují, jsou kapitálově silné. Ten transformovaný fond, abych se k tomu vrátil, tak měl garanci nezáporného zhodnocení, to byla jedna výhoda. To znamená, ať by se stalo cokoliv, tak ten fond měl povinnost vyplatit klientům veškerý peníze, který si do toho vložili, včetně výnosů a státních příspěvků. Tak samozřejmě tuhleto garanci, když stát dává, tak on si nemůže dovolit – já nevím, jestli máš nějaký povědomí o investičních fondech.

T: *To asi ani ne, takže klidně mě můžete jako seznámit s tím.*

R1: *Jasný, takže abys věděl, o čem mluvíme. Takže abych se ještě vrátil k tomu transformovanému fondu, tak druhá výhoda, která tam byla, byla tzv. výsluhová penze. Výsluhová penze umožňovala klientům, že pokud to penzijní připojištění měli minimálně 15 let, si spořili, tak mohli vybrat, před důchodem ještě, až 50 % prostředků,*

kteřé v té době aktuálně byly na účtu. Aniž by ztratili nárok na tu státní podporu. Protože tenhle ten produkt je speciálně určený a má 2 podmínky. Byl do 60 let věku a spořit se muselo minimálně 5 let. To jsou 2 podmínky ať už předtím penzijním připojištěním, nebo teďka i novým DPS. Takže samozřejmě jelikož tam byla tahleta garance, tak ty fondy, které disponovali s penězi těch klientů, tak nemohli investovat. Nemohli investovat, tudíž tyhle ty peníze byli na krátkodobých termínovaných vkladech, já nevím, byly další produkty, které byly hodně konzervativní. Takže výnosy, když to řeknu procentuálně na těch letech fondech, se pohybovali v průměru kolem 2 %. Takže když to vezmeme zase vůči inflaci, která byla loni přes 3 %, teď už to maličko klesá, ale taky je to kolem +/- 3 %, tak průměrná inflace, když ji vezmeme 2%, tak na tom výnosy z těch let, co si tam klienti vložili, tak de facto „sežrala“ inflace, co byla. Takže výnos nula, nula, nula nic, s tím že tam byl bonus jenom té státní podpory. Takže lidi si tam dávali peníze, ale aby si zhodnocovali peníze, tak to úplně nedávalo smysl. Takže v roce 2014 přišla nová penzijní reforma, kde už stát umožnil klientům vybrat si, jakým způsobem chtějí ty peníze zhodnocovat a jsou ty 3 varianty – konzervativní, vyvážená a dynamická. Takže teďka samozřejmě dynamická – průměrný výnos třeba kolem 6-7 %, držíme se jako hodně dole; vyvážená – strategie někde 3-4 %; konzervativní kolem těch 2 % taky. A tadyhle, jelikož to doplňkový penzijní spoření je samozřejmě produkt, jak jsi říkal – věkově, je rozdíl, jestli vstoupíš ve 20 letech, si začneš odkládat, protože dneska už stát umožňuje, že rodiče můžou na penzi už začít spořit malým dětem. Což zase řeknu jakoby poradensky, úplně nedává smysl, protože doplňkový spořicí penzijní je jeden, pouze jeden jakoby z produktů, kde klienti můžou nechat zhodnocovat svoje peníze. Takže to penziko tady je výhoda, že dneska si klienti opravdu vybírají, jaký výnos, budou z těch uložených prostředků vlastně mít. Samozřejmě, čím vyšší výnos...

T: ... tím větší riziko.

R1: Přesně tak. Dneska existuje řekněme nějaký investiční trojúhelník. Na jednom cípu je riziko, na druhém je likvidita a na třetím je výnos. Takže čím větší přidávání výnosů, tím větší riziko. Likvidita znamená přístup k penězům. To znamená, když si to uložíš do banky, tak za týden máš peníze, když peníze vložíš do nemovitosti, tak musíš tu nemovitost nejdřív prodat za nejlepší cenu, to znamená, ta likvidita je složitější trošku. Takže to jen na vysvětlenou nějaký investiční produkty... Jinak investiční fondy, dneska

když vložíš peníze, tak jsou samozřejmě nějaký vývoje na trzích. Když to jako jednoduše řeknu, dá se investovat do akcií, já nevím, dluhopisy, můžou být komodity, jako je zlato, můžou být i nemovitosti. Tohleto je samozřejmě spojený právě s tím rizikem. Akcie, ty mají jako největší volatilitu, to znamená ty výkyvy nahoru dolů. Dluhopisy, ty jsou míň rizikový, ale samozřejmě ty výnosy tam jsou taky daleko menší. Zlato, to je dneska komodita, klienti se ptají „je dobrý nakupovat zlato?“. Zlato my vnímáme jako udržitel hodnoty. To znamená dneska, když si já nevím, za cihličku zlata koupíš, já říkám vždycky, koně a 5 pytlů ovsu. Pak když se klientů třeba ptám, co si koupí za tuhleto cihličku třeba za 20, 30 let, tak oni přemýšlejí, jak se to zhodnotí všechno – ne. Já říkám zase toho koně a zase těch 5 pytlů ovsu. Je to prostě udržitel té hodnoty v čase. Ale určitě by měly být i podpory klientů jako právě udržitel té hodnoty právě... Vrátím se zpátky k DPS. Takže tam samozřejmě dneska si klienti můžou vybrat, mezi těma fondama. Rozdíl je samozřejmě – na každý produkt, když se sepisuje doplňkové penzijní spoření, tak se vyplňuje tzv. investiční dotazník. Podle požadavků, nebo respektive nařízení ČNB, že když se uzavře jakýkoliv produkt investičního rázu, tak ten sprostředkovatel, nebo banka, nebo kdekoliv se klient rozhodne uzavřít tohleto doplňkové penzijní spoření, tak musí dopředu vědět, jaký má profil. Pak samozřejmě, když klient ví, že je konzervativní, tak by se správně měl nabídnout konzervativní fond. Pak samozřejmě pokud se klientovi vysvětlí ty rizika, tak on se pak i když vyjde profil, řeknu, jiným způsobem, tak se ale může rozhodnout třeba pro jakoby rizikovější strategii, protože investice, tam jsou rozhodující v čase. Investice... nebo začal jsem mluvit o těch akciích. Co je akcie, to víš. Dluhopis taky víš, co je? To je jako cenný papír. Dneska jsou zařízený na světě investiční fondy, kde jsou nějakí správci. Tak já jako příklad dám Conseq. Nevím, jestli jsi někdy slyšel společnost Conseq?

T: Ne, neslyšel.

R1: *To je investiční společnost v ČR, která se specializuje jenom na investice. Má povolení od ČNB, tedy klientům dneska tahleto společnost může nabízet i doplňkové penzijní spoření. Takže zase, je to společnost, která má zkušenosti s investicemi, ničím jiným se nezabývá, takže dosahuje dobrých výsledků, takže s největší pravděpodobností bude dosahovat i dobrých výsledků v tom doplňkovém penzijním spoření, pokud si klienti vyberou Conseq jako svého partnera, přes kterého budou ukládat a zhodnocovat svoje peníze. Protože pak rozdíl mezi těmi penzijními*

společnostmi, které nabízí to penzijko, tak je samozřejmě na konci nějaká výkonnost. Každý má ČNB nařízeno, jak může fungovat, kolik může dostat státní podpory, to je pro všechno stejný. Jediný rozdíl pak, kdy se porovnává, je, jakým způsobem a jakou výší de facto ty penzijní společnosti zhodnotili peníze svých klientů. Pokud je, já nevím, investiční fondy, my říkáme, pokud by v tom měly být akcie a teď zase záleží, v kolika letech klient do toho doplňkového penzijního spoření, řeknu, vstupuje. Takže pokud to je víc než 10 let, tak určitě dává smysl ta akciová složka, protože ty akcie, to je ten zajímavý instrument, na základě kterého ten fond může dosáhnout velice zajímavého zhodnocení. Takže potom se to takhle nějakým způsobem propisuje a kombinuje. Takže to je k tomu doplňkovému... Spíš se ptěj ty, já jsem teďka jako obecně začal, takže jestli jako nějaký konkrétní otázky máš?

T: Co jsem pochopil tady z toho, co jste říkal tak jste vlastně říkal, že teďka vlastně nejvíc je to doplňkový penzijní spoření a k tomu pak ještě volí nějaký ty další finanční produkty.

R1: Přesně tak.

T: Ale teda mezi ty takový ty, co jsou nejvíc, tak jakoby záleží pak samozřejmě na té investiční složce, což jsou ty akcie teda, a je tam ještě třeba pak nějaký jiný finanční produkt? Já jsem třeba četl, že tam třeba je i životní připojištění s tou investiční složkou, pak nějaký termínovaný vklady jsem tam ještě zkoumal, tak jestli jakoby ještě k tomu si lidi jako hodně přidávají.

R1: Určitě, já ti ukážu, tady tomu říkáme, používáme termín investiční schody. Takže dneska investiční produkty tady na prvním schodu dneska co je, tak to jsou nějaké běžné účty v bance. Na běžném účtu v bance je zhodnocení nula nula nic. To je prostě účet, ze kterého ty pravidelně platíš měsíční platy – nájem, elektriku, všechny tyhle věci. Takže na tom běžném účtu by měli být finanční prostředky, aby ti pokryly nějaké náklady měsíčně, které jsou. Druhý stupeň jsou nějaké spořicí účty, což už je vedlejší. Ten pojem asi znáš. Většinou ty spořicí účty mají klienti v jedné bance a mají zhodnocení nevím od 0,3 do 0,9. To znamená zase, jako řeknu, výnosově nepokrývá tu inflaci, nicméně je to zase o maličko víc, než na tom běžném účtu a tyhle peníze na spořicím účtu slouží k tomu, aby byli klienti připraveni na nepředvídatelné situace. Rozbije se ti auto, pračka, cokoliv, i když je člověk, já nevím, nemocen měsíc, dva a má propad v příjmech, tak tadyhle by měly být ty peníze, který mají rychlou likviditu, to

znamena, že do druhého dne převedeš si na běžný účet, ale mely by sloužit jako finanční rezerva. Což je prostě finanční rezerva, je vnímána jako nějaký základ vůbec finančního plánu. Protože dneska spousta lidí bohužel ty rezervy nemá, a když se jim něco takového stane, tak co udělají – letí do banky a jdou si vzít úvěr. Když se stydí jít do banky, vybírají jiného dodavatele, nebankovní společnosti, kde jsou hrozně vysoké úroky a už začíná taková ta nepříjemná věc toho zadlužování. Takže správně by se tomuhle mělo předejít... Tak pak, když mají klienti nějaké krátkodobé cíle, já nevím, v rozmezí kolem 3 let, tak pak jsou nějaké třeba realitní fondy. Co se týká rizika, tak tam klienti – dneska se klienti rozhodují, jak investovat do nemovitostí. Takže buď půjdeš, koupíš nějaký byt, který využiješ, řeknu, na pronájem – koupíš si ho jako investiční příležitost. Budeš tam mít nájemníka, ten ti bude platit nájem, a to ti generuje nějaký výnos, případně splácí hypoteční úvěr, který na to bereš, to je další věc. Tyhle ty realitní fondy většinou, ono jich je samozřejmě několik a každý se specializuje na jiné nemovitosti. Řeknu jenom pro pochopení, když se zaměřím na lázně – někdo si kupuje lázně v ČR, protože doufá a spoléhá na to, že prostě do lázní se bude jezdit. Bude tam ten příjem, ty pacienti tam budou jezdit, ale nesmí se stát to, co je teďka – zavřeli na nějakou dobu a už to je trošku třeba v ohrožení. Takže teďka v těch realitkách vybrat tu správnou nemovitost, která bude fungovat, řeknu, v dobrých i ve zlých časech. To znamená dneska – jídlo se kupuje pořád, takže když vezmu Penny, Albert a tyhle ty supermarkety, který jsou, tak ty fondy třeba vlastní tu nemovitost a s tím Penny mají uzavřenou nějakou dlouholetou smlouvu nájemní a z toho plynou peníze. Takže ty když řekneš „tohleto mi dává smysl, chci se podílet na výnosech z nemovitostních realitních fondů“, tak zvolíš tuhle tu variantu, kde máš výnos, já nevím, 3-4,5 %, takže i procentuálně jdeme nahoru. Kdyby se něco stalo, nějaký průšvih, nebylo na běžném účtu, sáhneš do spořicího, peníze by chyběli, tak tohle je další krok. Že si vytáhneš peníze z těch realitních fondů... *odkazování na kreslení grafu* Jdou takhle prostě postupně nahoru. Nejsou tam ty výkyvy, nejsou tam ty propady. Pak tady jsou, řeknu, investiční fondy a to už jsou fondy, které získáš, jestli jsi slyšel společnost Amundi, tyhle ty a těch investičních fondů je dneska strašně moc a záleží na každém investorovi, jakému odvětví třeba věří. Někdo se rozhodne a věří třeba energetice a věří třeba ČEZu v ČR. Tak jde a nakoupí si akcie v ČEZu a jenom 1 položku vlastě a spoléhá na to, že to půjde nahoru. My tomu říkáme v rámci rizika – investovat do otevřených podílových

fondů, kde takovýchlech společností je třeba 500 a jsou služební. Akciová společnost, farmacie, potravinářství je to jako různý zastoupení protože ten trh teďka v COVIDu, některému odvětví se daří a některému odvětví se nedaří. Jde o to ten fond co nejlépe poskládat, aby z toho byl co nejvyšší výnos. Což má na starosti dneska samozřejmě nějaký portfolio manažerský, kteří skládají tyhleto investiční fondy. Ty si můžeš jako zákazník vybrat, jaké společnosti prostě věříš. Takže pak jde o to, že se vybírají různý fondy. Někdo věří v jižní Americe, není to jen profesně, ale třeba geograficky. Jsou tam, já nevím, fondy rozvojových zemí, kde je předpoklad, že třeba těm zemím se začne dařit a je z toho takhle investiční fond. Tady jsou výnosy, já nevím, záleží na tom riziku, 5-7 % třeba řeknu. A pak máme to doplňkový penzijní spoření. To by měl být skutečně produkt, který by měl sloužit na to stáří. Tam by měli být ty peníze a teď samozřejmě záleží na tom – klienti se dneska ptají „kolik si máme odkládat?“. Teď je otázka, že každý člověk má za svůj život respektive nějakou jinou životní úroveň. Někomu řeknu, stačí na útratu 20 tisíc, někdo chce 100 tisíc korun, takže to pak je strašně důležitý, jak správně nastavit ten produkt a kolik tento klient při těch příjmech ze zaměstnání z té závislé činnosti, kolik je třeba ochoten, já nevím, odkládat stranou. Protože samozřejmě ten důchod je jedna věc, ale jak jsme se bavili o těch ostatních cílech, který jsou rodina, děti, bydlení a to všechno stojí peníze. Teď jde o to, to nějakým způsobem rozdělit a pak na základě těchleto schodů vědět, kam jaký peníze vložit. Je to srozumitelný takhle?

T: *Jo, jen je to hodně informací a já si to musím jako spojit všechno. A třeba jakoby konkrétně, kdybychom to vzali tak jako střední cestou, nějakým průměrem, tak kolik je teda jakoby ta měsíční částka, kterou by si ten člověk měl spořit, aby teda měl nějaký ten dostatek peněz? A nebudeme brát jakoby ty osobní preference.*

R1: *Těžko říct, protože samozřejmě já, abych tuhleto informaci zjistil a klientovi vůbec byl schopen nějaký plán navrhnout, tak já potřebuju vědět, jak žije. Prostě kolik má peněz, za co utrácí peníze, protože obecně platí, že člověk, když vydělává peníze a jde do důchodu, tak by mu teoreticky z těch příjmů, na který by zvyklý, mělo stačit nějakých 75 %. Protože už se počítá, že bude, já nevím, zaplacená hypotéka v důchodu, děti už budou velký, vylítnou z hnízda, to znamená že nebudou další náklady s dětma, takže z toho nějakých 75 %. Na základě toho já dopočítávám, kolik je potřeba do toho, na tu penzi dát. Protože samozřejmě doplňkový penzijní spoření – dneska vidíš*

reklamu a teď dneska přispívají třeba 2-3 tisíce do penzija. My ekonomicky říkáme, že to není jako úplně správně, že by se tam měla dávat jako maximálně tisícovka, na který těch 230 státního příspěvku a potom ty volný peníze, pokud jsou – protože samozřejmě vy můžete využít jako daňový zvýhodnění, takže potom k daňovému přiznání si dá, že uhradil 2 tisíce měsíčně, nějakých 24 tisíc, že dal navíc do doplňkového penzijního spoření, má z toho nějaký daňový odpočet řádově v těch tisících, ale teď záleží na zhodnocení právě spíš jako jakou formu toho penzijního spoření má. Jestli jede starou transformovanou formu fondu, tak mu ten výnos prostě prudce – prostě jsme někdo kolem těch 1,5 %, to znamená, že výnosově to není až tak zajímavý. Tak tam pak je rozumný dávat tisíc Kč do doplňkového penzijního spoření a zbytek ty 2 tisíce ...

T: ... vložit do nějakého fondu.

R1: *Přesně tak. Protože víme, že ty peníze budeme potřebovat až v důchodu a předpoklad je takový, že tyhleto investiční fondy vygenerují daleko zajímavější výnos, než to doplňkový penzijní spoření. Je to opravdu o tom, jak to nejlépe složit to portfolio. Protože někdo samozřejmě má životní cíl a řekne „no já nechci pracovat do 65, já máknu teď do 50 a chci si dosáhnout nějaké finanční nezávislosti“. To znamená – vydělává peníze, takže samozřejmě zhodnocuje buď v podnikání, nebo v jakýkoliv jiný variantě, a k tomu si ještě samozřejmě odkládá peníze na zhodnocování. Takže v 50 letech, finanční nezávislost dneska znamená, že tvůj majetek, tvoje peníze, který máš, jednak mít tolik peněz, že pokryješ veškeré svoje měsíční náklady. Žiješ de facto pak jako rentiér, je to renta z tvého majetku. Dneska by to chtěla spousta lidí, ale důležitý je začít co nejdřív s tímhletem, protože ten věk samozřejmě nám stoupá a ten cíl se blíží, tak na to potřebuješ daleko víc peněz. A jelikož samozřejmě v tom lidském životě, jak už jsem tady zmínil několikrát, děti, rodina, tohleto všechno stojí peníze, takže ono pak ve finále není z čeho odkládat, když to tak řeknu. Ale pokud se nastaví ten finanční plán, já nevím, jako mladý lidi, nebo na západě to funguje tak, že tam kdokoliv nastoupí do zaměstnání, 10 % jde automaticky na penzi. To tady jsou ty německý důchodci bohatý, který vidíš, ale oni si na to opravdu spoří de facto celý život. Tady u nás v Čechách to je trošku jinak, dneska lidi už spoří a spoří poměrně dost, tak si ale odkládají třeba, já nevím, 500-1000 a spoléhají na to, že se budou mít v důchodu dobře. Prostě nebudou. Ta realita – ty peníze jim na to nebudou stačit a zase záleží, na tom*

věku, kolik by se mělo dát. Tak pak se dopočítává, aby si zachovali právě tu životní úroveň, tak tam se dopočítává kolik tam dávat. Takže odpověď na tvoji otázku jako těžko říct, jaká je průměrná částka. Je to hodně individuální. Dneska ale co se říká, tak dává smysl samozřejmě přejít z těch transformovaných fondů do toho doplňkového penzijního spoření. Protože lidi to nečiní, protože nemají informace. Vlastně není, kdo by jim to řekl. Když pak přijdou k nám, nebo do banky, tak řeknu, každý dobrý finanční poradce, který ví, o co jde a vidí, že tam má nějaký starý transformák, tak minimálně mu udělá nějaký srovnání, jaký jsou podmínky toho přechodu do DPS. Ale vzhledem k výnosům k nějakým očekávaným a očekávaným penězům v těch 65 letech, pokud klient koresponduje těch 65 let, tak to dává větší smysl. Takže spíš to je o tom, že klienti jednak se nezajímají, prostě mají to někdy uzavřený 10 let, mají to dneska a neřeší to, nezajímají se. Takže pak musí přijít někdo, nebo se musí na někoho obrátit, že jim někdo řekl, jak to mají a teprve se o to začnou zajímat.

T: Já jsem právě četl na ministerstvu financí, že hospodářská komora právě jako doporučoval lidem, aby z transformovaných fondů přešli právě na ty účastnický, protože to má jako vlastně větší výnosnost. Takže právě jako doporučují všem celkově, jak tam hodnotili ten důchodový systém, že je dlouhodobě neudržitelný. Právě jakoby vybízej lidi k tomu, aby si spořili i mimo vlastně tu penzi, co pak budou dostávat. Ted'ka se vlastně chystá i ta nová reforma, paní Maláčová, kde vlastně bude nultý a první pilíř, což taky si to úplně nedokážu představit, jak to bude fungovat...

R1: No, takže tady byl první, druhý, třetí. Ten druhý jak fungoval dlouho?

T: Ten fungoval možná tak 2 roky, 2013 a 2015 to skončilo. Z 1. 1. 2016 už nefungoval vlastně no.

R1: No tak ona myšlenka byla podobná, zas přes ty fondy, ale bylo to – vlastně to nefungovalo.

T: Vlastně bylo jen asi 85 tisíc lidí, co o to jako jevílo zájem no. To byl jako propadák, když se to tak řekne.

R1: Samozřejmě, když přijde nová věc, je to o nějakém vysvětlení, aby to ty lidi pochopili, protože těch informací na ně jde z médií strašně a řeknu, kdo se v tom nepohybuje, tak vůbec nemá představu. To znamená, mají celý život nějaký svoje produkty, jak jsi zmiňoval třeba to investiční životní pojištění a s tou investiční složkou. To byly produkty, které byly populární před x lety, když ještě naplno nefungovaly,

*prostě řeknu investiční fondy. Že klienti nemohli napřímo investovat, jako odkládat peníze do investičních fondů. Šlo to jenom přes investiční životní pojištění. Nevýhoda je v tom, že tady byl klient, tady byla pojišťovna, přes kterou se to uzavřelo, a tady byly fondy. *odkazuje na náčrtek* Takže klient uložil peníze sem, z pojišťovny šli do fondů, fond nějaký peníze zhodnotil, to znamená, že z fondu do pojišťovny šlo třeba 7% zhodnocení, ale z pojišťovny ke klientům se dostaly 4. Takže byznys pro koho?*

T: *Pro pojišťovny.*

R1: *Přesně tak. My dneska tvrdíme, že pokud klienti chtějí zhodnocovat svoje peníze, přes ty fondy, tak smysl dává přímo do toho fondu. Takže investiční životní pojištění dneska my, řekneme, jakoby klientům de facto skoro nenabízíme. Nabízíme ho v případě, že peníze mají historicky uzavřeno, mají tam naspořené nějaký peníze, protože v té investiční složce tam nějaký peníze klienti mají. Takže když se zruší smlouva investičního životního pojištění a nenaplní se těch 60 let, což vždycky byla podmínka, těch investičních životních pojištění, tak klienti byli krácení na těch penězích. Dostali nějaký odbytný a dostali většinou daleko míň, než do toho dali. Takže dneska existuje varianta, aby klienti nepřišli o peníze, tak pokud je na trhu nějaká lepší pojišťovna, která nabízí zase ale investiční životní pojištění, ale má třeba lepší jako rizikový složky, který tam jsou, a klientovi to dává smysl přejít, tak přecházíme z investičního do investičního, to je jediná varianta. Jinak dneska, co se týká zajištění, jednoduše řečeno proti neschopnosti splácet, dneska jakoby klientům nabízíme rizikové životní pojištění. Klienti si platí jenom rizika 4 základní – smrt, invalidita, trvalé následky, pracovní neschopenka. Ted'ka zase proč to uzavírat. Takže investička vůbec ne teda, další který jsou a když vezmu nějaký další dneska samozřejmě nebo – dřív bylo strašně populární v ČR stavební spoření Před x lety, kdy byla státní podpora na 4000 Kč, zhodnocení byly 3 %, tak to bylo zajímavý – stavební spoření. Takže tam $\frac{3}{4}$ ČR spořilo přes stavební spoření. Dneska díky zhodnocení, ty stavební spořitelny dávají garanci někde 0,9 zhodnocení, plus tam jsou poplatky za uzavření, roční poplatky. I když je tam ta státní podpora, která tam je, tak ten produkt je zajímavý, když to tak řeknu jakoby do 6 let. Když lidi vědí, že budou peníze potřebovat do 6 let, tak ještě ta výnosnost kolem těch 3 %, ale při plné částce spoření, to znamená zhruba ty 2000, kolem těch 670 Kč měsíčně, takže pokud se tam dává plná částka, tak to ještě dává smysl. Jakmile by to bylo na delší dobu, tak už ty peníze reálně ztrácí hodnotu.*

*Protože tam je furt těch 0,9 a investiční fondy jsou zajímavé v tom, že mají složené úročení. Jednoduše řečeno – úročí se úrok z úroku. Proto ta křivka jde vlastně nahoru. Kdežto když si dáš peníze do banky, dáš si tam 100 000 Kč, oni ti dají 1 % zhodnocení, takže tobě tam leží peníze celý rok a na konci ti vyplatí 1 %. A ještě to musíš zdanit, ještě tam je 15% daň. Takže zase, my to máme postaveno všechny tyhle věci na cílech klientů. Protože každý jsme jiný. Pro někoho je důležitý jít do důchodu v 55, pro někoho je důležité bydlení, pro někoho jsou důležité děti. Každý ty priority má nastavený jinak. Takže my pracujeme tím způsobem, že nejdřív chceme zjistit, co ti klienti od toho očekávají. Jednoduše jak by si chtěli žít v tom důchodu, takže pak nám tady klienti samozřejmě řeknou, co by si všechno přáli a já pak dopočítávám, jak hodně a kdy to je reálný, aby si ty svoje cíle prostě splnili. Samozřejmě je to o nějakém rozložení těch peněz. Já ten finanční plán přirovnávám k navigaci. Kdy jak my tady sedíme, jsme v bodu A a důchod je bod B. Takže samozřejmě hledáme cestu, abychom se tam co nejrychleji dostali, ale i na cestách je občas výhybka – děti, bída je, takže to trvá trošičku dýl. Je potřeba to správně naplánovat, aby to dávalo smysl. Aby každá koruna, která je odkládána z účtu, tak aby dávala smysl... Vráťím se zpátky, dřív uzavírali rodiče dětem stavební spoření a 3x je otočili. Zase úplně to nedává jako ekonomicky smysl. Na konci v těch 18, 19 letech je tam očekávání, zato u těch fondů není žádná garance. Můžeme vycházet pouze z nějakých historických vývojů, ale nikdy nevíš, jak to bude do budoucna. Dneska krize. Mluví se o krizi, je otázka první je – co je krize. Máš co jíst, máš kde spát. Je to krize, není to krize. Dobře, pak je třeba člověk, který přijde o práci. Ale zase, pokud má nějakou práci, tak není to o tom, že by si asi nehledal další. Takže potřebujeme překlenout nějaké období, než si tu novou práci najde. K tomu slouží takhle věc *ukazuje*. To znamená, aby klient opravdu měl tu škálu produktů nastavenou tak, ať je připraven na dobré časy, ale i na ty špatný časy. Což se dneska ukázalo. Lidi, kteří jeli bez rezerv, podnikatelé – prostě skončili. Je to samozřejmě nějaký trend i té krize finanční, který je, je to tvrdý kapitalismus – přežijí ti, kteří to nějakým způsobem dají. Ty se pak samozřejmě zase spolupodílejí na tom růstu. Ono opravdu všechno zapadá do sebe, všechno dává smysl... Kdybych tady nebyl, tak nechci, aby rodina měla hypotéky prostě. Ať jí zůstane domeček, ale aby byla splacená hypotéka, takže první se zajišťují závazky. Pak se zajišťují cíle, to znamená, že klienti mají cíle, že odkládají dětem na studia. Řeknou „ve 20 chci, aby měli děti naspořeno, já*

nevím, půl milionu korun, aby mohli studovat, nevím, kde budou studovat, jestli v Čechách nebo v zahraničí, ale moje přání je, aby ty peníze na studia byly, aby se nestalo, že moje děti nepůjdou studovat proto, protože na to prstě nebudou peníze“. Tak si navýší, já nevím, pojištění pro případ smrti o těch půl milionu a řeknou „kdyby mě se něco stalo, za těch 15 let, co bude dětem těch 18 a já bych tady nebyl, tak j se nechci z vrchu koukat na to, že ty peníze nebudou“. Tak v té pojistce je půl milionu jenom na to, že to bude na ty studia těch dětí. Takže podle toho se pak individuálně nastavuje i ten produkt toho rizikového životního pojištění. Dneska jsou samozřejmě banky, chceš si vzít hypotéku a oni ti řeknou „dejte si pojištění proti neschopnosti splácet“, takže ale klienti jako nevědí, co tam je zase za rizika. Drahá pojistka a nejsou tam ty všechny věci, který by tam měly být. Takže my pak samozřejmě řešíme v rámci toho plánu, jak tam bude fungovat rodina dál – rodina: 2 děti malý, manželka a manžel, který prostě zemřel. Aby rodina mohla fungovat – dobře, hypotéka by byla splacená – ale jak bude ta rodina dál fungovat, která je zvyklá na příjem manžela v takovéhle výši, takže to pak jenom k tomu finančnímu plánu, že to je opravdu všechno propojený, A tady si opravdu klienti řeknou. My je zpovídáme a ptáme se „co očekáváte?, co byste si chtěli v životě splnit?“, protože většinou to řeší v strašné rychlosti a hekticky někdo z rodiny dělá poradce a řekne já začínám spořit no, tak jo. Nedává to smysl. Lidi odkládají spoustu peněz měsíčně, který by ale mohly sloužit úplně na něco jiného. Ten cíl těch peněz, to je strašně důležitý. Když máme cíl. Když máme cíl, tak to je fajn.

Respondent 2 (muž ze společnosti SMS finance, a.s.) – dále jen R2; Tazatel – dále jen T

T: *Začneme tedy první otázkou. Jaký je podle Vás nejlepší finanční produkt na zajištění na stáří a proč?*

R2: *Tak existují dva produkty, které se aktuálně používají na zajištění na stáří. První je doplňkové penzijní spoření (dále jen DPS), kde výhoda je státní příspěvek, to je hlavní výhoda toho, proč se to sjednává, protože nad tři stovky dává stát devadesát korun, potom každá stovka je po dvaceti korunách. Obrovská nevýhoda toho je ta, že na to do šedesáti let nemůžeme „šáhnout“, je tam pravidlo 60 na 60, to znamená, že ten produkt musíš mít minimálně do šedesáti let věku a minimálně šedesát měsíců, protože pět let musí běžet ta smlouva, jinak vracíš státní příspěvek. Což znamená, že pro mladého člověka je to dobrý produkt jako doplněk, ale jako hlavní produkt to nemá úplně moc smysl, protože prostě x let ty peníze neuvidíme a musí tam ležet. Jsou samozřejmě možnosti, jak tyto prostředky vybrat dříve, ale přicházíš o část státní podpory nebo o všechnu. Co se týče těchto penzijek, tak vlastně tam je možnost zhodnocení v rámci nějakých fondů, každopádně dnes je v to v rámci nízkých jednotek procent, dejme tomu 3 % a záleží, jaká investiční strategie se zvolí.*

T: *Tam vlastně jsou tři možnosti že? Konzervativní, vyvážený a dynamický.*

R2: *Přesně tak, přičemž ta konzervativní je okolo nuly, vyvážená tak nějak pokrývá inflaci, když se jim daří a ta dynamická dělá něco přes inflaci.*

T: *Dobře.*

R2: *Takže to je jeden způsob a druhý způsob je investování jako takový, kdy klientům převážně, protože nesestavujeme vyloženě investice do jednotlivých firem, ale děláme vlastně investiční poradenství, to znamená, že vybíráme nějaké fondy a sestavujeme investiční portfolio pro toho klienta na základě vstupních informací. Výhoda oproti DPS je ta, že na ty peníze je přístup naprosto kdykoliv, můžeš si vybrat, do čeho ty peníze investuješ, a to je ta hlavní výhoda. Nevýhoda je ta, že tam není právě ten státní příspěvek jako u DPS. Každopádně po třech letech je to osvobozeno od daní z příjmů.*

T: *Z předešlého rozhovoru jsem si právě odnesl to, že existují běžné účty, spořicí účty, pak tam byly nějaký realitní fondy a pak jsou právě ty investiční fondy a pak právě na vrchu oni mají to DPS, že vlastně těm klientům zřizují to DPS a vlastně k tomu (nemají*

to jako hlavní produkt), ale bylo mi doporučeno, že třeba tisíc korun si dávat na DPS a pak ten zbytek právě rozdělit do těch investičních fondů.

R2: Přesně tak, tam vlastně záleží na těch vstupních datech, když prostě chceš si odkládat těch tisíc korun, tak nemáš takovou možnost. Jako když si chceš vkládat deset tisíc, kdyby sis chtěl odkládat deset tisíc, tak ti určitě doporučím dávat „litr“ do toho DPS, že tam dostaneš 230 korun od státu plus nějaké zhodnocení té investice, ale je tam zase miliarda poplatků, který to posrážejí dolů. Pokud by sis chtěl odkládat jen tisícovku a byl bys ve věku 25 až 30, tak ti doporučím si odkládat ty tři stovky, což je minimum na těch devadesát korun, což je krásný zhodnocení a ten zbytek do těch fondů, protože to penzijko ti nikdy nevydělá tolik, jako právě ty fondy, ale zase záleží na tom, jak dlouhý ten investiční horizont máš a jaký máš finance na to kolik do toho dát.

T: Jasný a teda konkrétně teda ten čas, kdy je nejlepší začít přemýšlet o tom a začít si dávat peníze stranou?

R2: Co nejdřív.

T: Takže teda vlastně hned, jakmile má člověk nějaký trvalý příjem, tak začít si odkládat na důchod.

R2: Ideálně by měli začít už hned rodiče od narození dítěte, aby právě pak ty prostředky předali a mohli s nimi potom v dospělosti jejich děti pracovat sami, ale prostě čím dřív začneš, tak tam působí složený úročení. Což znamená, že čím delší je časový horizont, tak tím mnohem víc na tom vyděláš, protože úroky ti začnou dělat úroky a začne se ti to nabalovat. Podobně jako sněhová koule. Čím větší je koule, tím rychleji se zvětšuje.

T: No, a když teda vystuduji vysokou školu, bude mi 25 let, budu bydlet s partnerkou v nájmu a oba budu mít příjem například dvacet pět tisíc a rozhodnu si odkládat peníze stranou, kdy mi zbyde například pět tisíc, které bych mohl postrádat a chtěl bych právě je nějak dobře uložit. Takže moje otázka zní, kolik bych si měl v tom věku 25 let dávat stranou, kdybych měl právě ten budget pět tisíc, tak co by si mi nabídl / doporučil?

R2: Tak ti určitě doporučím ty tři stovky na DPS a zbytek do fondů.

T: A teda konkrétně, které ty finanční produkty jsou nejvíce žádaný?

R2: Právě ty investiční fondy. My konkrétně máme za partnery nejvíce, co se právě sjednává je Conseq. To je největší investiční skupina, to je vlastně společnost, která

nabízí ty jednotlivý fondy. Jsou to tisíce a tisíce fondů, kde některý jsou fakt špatný, některý jsou průměrný a některý top. Jeden z aktuálně zajímavých je fond Disruptive. Ty jsi právě zmínil ty realitní fondy, když tak nějak vezmu, tak veškerý investice jsou na škále rizikovosti od jedničky do sedmičky, přičemž jednička jsou právě ty běžný účty, dvojka jsou ty penzijka, stavebka a spořicí účty apod. Zároveň nemovitostní fond od Consequ, který je vyloženě český, který má roční zhodnocení okolo 5 %, což má víc než ty penzijka a zároveň můžeš kdykoliv vybírat vklad atd. je právě na té rizikovosti dvojce. Dále když se pak podíváme na ty investiční fondy s delším investičním horizontem deset plus let, protože ekonomika běží v cyklech zhruba deset let, tak aby kdyby náhodou tam byla nějaká volatilita / kolísavost, tak ty máš zhodnocení 20+ %, ale jsou na té škále třeba šest, To znamená, že ta volatilita, ta rizikovost jakoby nebo cena toho fondu takhle skáče, a právě čím déle investuješ, tak tím se to jakoby vyhlazuje.

T: Samozřejmě čím větší je riziko, tím větší je zisk. Je to tak?

R2: Bývá to tak.

T: A ještě teda se zeptám po tom celém sezení, co máte s klienty, tak vy vlastně ukážete klientům, jaké má možnosti a může si pak konkrétní finanční nástroj vybrat?

R2: Ne tak úplně, protože budeme upřímní, protože finanční gramotnost v tomto státě je na velice špatné úrovni a my právě se snažíme naše klienty nejdřív učit a vlastně je více informovat a volit jim ty správné finanční produkty. Samozřejmě to finální slovo je vždycky na klientovi.

T: Doporučujete svým klientům, kteří třeba aktuálně jsou v transformovaném fondu, aby přešli do účastnického?

R2: Ano vždycky, protože je tam právě to lepší zhodnocení a možnost volby těch investiční strategií.

T: A třeba komodity? Jaký na to máš názor?

R2: Hodně opatrně. Mělo by to určitě být součástí portfolia, ale nijak významně, ono to funguje jako uchovatel hodnoty a z historického hlediska si to zlato drží nějakou svou určitou hodnotu. Ted' teda je to zlato konkrétně hodně přestřelený, takže ted' bych spíš nedoporučoval kupovat, ale na měsíční bázi klidně.

T: Na minulém rozhovoru jsem se teda zapomněl zeptat, ale jaký máš názor na kryptoměny?

R2: *Dají se shortovat. Ale opravdu velmi rizikové. Pokud je to v rámci hodin nebo minut, tak opravdu velmi rizikový. Jo a ty kryptoměny jsou extrémně nevypočitatelný. Klientům jako naše společnost to ani nemůžeme nabízet, protože to je extrémně nevyzpytatelný. Každopádně z dlouhodobého hlediska, proč ne, ale určitě bych na tom nestavěl portfolio.*

Respondent 3 (muž ze společnosti Partners Financial Services, a.s.) – dále jen R3; Tazatel – dále jen T

T: *Začneme tedy první otázkou. Jaký je podle Vás nejlepší finanční produkt na zajištění na stáří a proč?*

R3: *Tam hodně záleží na potřebách klienta, u každého je to individuální. Pokud to bude vyloženě jen na to stáří, tak to DPS má určitě výhodu toho, že tam přidává stát.*

T: *Tam vlastně je ta státní podpora od tři sta korun mám pocit.*

R3: *Přesně tak.*

T: *A třeba konkrétně, které ty finanční produkty si klienti nejvíce přidávají? Když teda potom přijde nějaký klient, tak vlastně si platí DPS a k tomu si nechá od Vás zřídit další finanční nástroj, protože se nechce spolehnout pouze a jen na státní penzi v důchodovém věku.*

R3: *Je to takové celkově obšírnější téma, tam mi opravdu vyslyšíme potřeby a přání klienta. A jednou třeba zase naopak z velkých nevýhod toho DPS je ta, že na ty peníze nemůže klient šáhnout dříve. Když třeba dojde k nějaké nečekané události, tak přesně jak jste avizoval na začátku, tak je dobré k tomu mít i jako nějaké další investice, na které je možné potom při nějaké události šáhnout. Na druhou stranu ho to motivuje a nutí mít na tu penzi, takže jako proč ne. Je to dobrý finanční produkt, státní podpora je určitě fajn a hlavně, co je také hodně důležité je časový horizont, kdy si to klient pořizuje. Pokud máme dostatečně dlouhý, tak máme možnost výběrů těch fondů, takže ten dynamický v některých společnostech jako dokáže dělat i pěkný výnosy a plus státní podpora, takže jako produkt určitě super, ale záleží na klientovi.*

T: *Dobře, posuneme se tedy k další otázce. Kdy je podle Vás nejlepší čas začít uvažovat a vlastně i začít se připravovat na ten důchodový věk?*

R3: *Určitě co nejdříve. V případě, že máme časový horizont dostatečně dlouhý (řádově v desítkách let), můžeme si dovolit dynamický fond do akcií, kde jsou větší výnosy, a to se ještě nebavíme o státní podpoře. Takže pokud chce být klient zajištěný na to stáří, tak co nejdřív, ale tam hodně ti mladí na to tolik nekoukají, že ty peníze chtějí mít dříve k dispozici. Takže nejlépe nějakou nižší částku co nejdřív a k tomu mít i nějaké další investice. Samozřejmě je dobré tu částku postupem navyšovat, čím se blíží ten důchod, aby tam pak něco reálně bylo.*

T: *A kolik byste konkrétně doporučil nějakou tu nižší částku klientovi, kdybychom brali, že ty tři stovky jsou takový optimální, protože už dosáhneme na státní podporu?*

R3: *Opravdu hodně záleží na klientovi. Tři stovky jsou dost málo, ale pokud začíná fakt brzy, to znamená po dvacátým roku života, tak i tři stovky lepší než nic a ta státní podpora tam je. Záleží podle platu klienta. Pokud bych měl vzít v potaz Prahu, tak tam tři stovky už nejsou nic, tam už 500 nebo 1000, ale pokud je z vesnice, tak tři stovky dobrý.*

T: *Konkrétně tedy, které ty finanční produkty můžeme využít k tomu DPS?*

R3: *Určitě investiční fondy například, ale také je možnost i realitních fondů, které jsou na střednědobý časový horizont. Když pak klient ví, že ty peníze nebude potřebovat v rozmezí 6 – 7 let, tak si klidně můžeme dovolit i akciové fondy, tam pak záleží na cílech klienta. Často se ty scénáře opakují, když jde o nějaký věk, takže bydlení, spoření pro děti, těch témat je víc a hlavní je ten časový horizont, od toho se to odvíjí. 3-6 let střednědobý horizont, kde nemovitostní fond je dobrej, stavební spoření je jistota, ale už je to překonaný.*

T: *Přijde mi právě, že to stavební spoření v dnešní době už nemá moc smysl, když existují daleko lepší produkty.*

R3: *Přesně tak. Člověk si na ty peníze nešáhne, vlastně to pokryje jen inflaci a nic to nevydělá. Takže jsou určitě lepší produkty.*

T: *Když třeba konkrétně v tom mladém věku si zřizujeme to DPS a k tomu třeba ty investiční fondy, tak samozřejmě během života mohou nastat různé okolnosti jako například děti, hypotéka atd. Je možné si výši příspěvku upravovat podle dostupných prostředků?*

R3: *Přesně tak. Je možnost si to upravovat, a tak není důvod si to nezakládat.*

T: *Já jsem si právě myslel, že se ta měsíční částka stanovuje na nějakou dobu, že se tam musí posílat ta určitá částka po nějakou dobu a pak třeba si ji změnit. Nebo je možnost tam každý měsíc posílat podle libosti myšleno konkrétně v tom DPS?*

R3: *Je to přednastavené, měl by si tam ten klient posílat částku, která se domluví a v případě, že to upravíme, tak bude posílat novou částku. Většina společností na to nijak nevaluje sankce, když by tam třeba jeden měsíc neposlal. Vlastně pak se stane, že nedostane tu státní podporu.*

T: *Tam vlastně je i ta úleva na daních...*

R3: ... taky samozřejmě nedostane, pokud neodešle příspěvek. O to pak právě klient přichází a je dobré to hlásit a udělat změnovým formulářem, aby to sedělo.

T: Kdybych tedy měl konkrétní příklad a přišel za Vámi ve věku 25 let a měl nějaké peníze stranou, řeknu dva tisíce korun, kdy budu vědět, že ty peníze nebudu potřebovat a chtěl bych si je právě nechat uložit na budoucnost, tak které produkty mi můžete nabídnout?

R3: Pokud byste měl zajištěný ty hlavní věci jako třeba bydlení a děti. Tak bych Vám doporučil i klidně těch tisíc korun dávat na DPS, až se situace změní, tak klidně i méně. Ovšem tisíc korun od 25 let je fakt super a málo kdo k tomu takhle přistupuje. Tam vlastně i u těch tisíc korun je ten státní příspěvek i zajímavý právě.

T: V minulých rozhovorech byl často zmiňován Conseq, kde je hodně zajímavých fondů a narazil jsem právě i na nemovitostní fond, který je ryze český. Zřizujete svým klientům například právě tento fond?

R3: Určitě, nemovitostní fond já hodně doporučuju, tam je super, že nejenom ty nemovitosti rostou, i když teď je to hodně s otazníkem, ale určitě ty fondy rostou i kvůli růstu nájmu. Takže nemovitostní fond na střednědobý horizont je jeden z nejlepších. Na tom dlouhodobém už zase ta výnosnost není taková, takže pro někoho, kdo hledá náhradu stavebka, jednak ty peníze jsou kdykoliv k dispozici, vyhneme se vlastně i ten klient daní z výnosu po třech letech, protože je to osvobozeno.

T: Pořád se tady bavíme v rozmezí deseti let investičního horizontu, ale chci se zeptat na to, když teda ty peníze tam nechám déle jak deset let, tak samozřejmě to není problém ne? Čím vlastně déle tam ty peníze leží, tak vlastně je to i lepší.

R3: Přesně tak, protože ty úroky se skládají a tím je i větší jistota, že ten klient to bude vybírat i v době nějaké krize, tak už to tak nabobtná ty peníze, že ani krize tomu nevádí, když je to dlouhodobějším horizontu.

T: Když zmiňujeme tu krizi, tak vlastně za těch 20 let to bude obrovský problém, protože v dnešní době vlastně funguje princip dvou pracujících lidí na jednoho důchodce, když teda vezmeme v potaz věkovou pyramidu.

R3: Přesně tak a podle dostupných dat po roce 2035 to bude jeden na jednoho a po roce 2050 by se ten poměr mohl otočit, že by dokonce byli dva důchodci na jednoho pracujícího. Takže určitě se s tím bude muset něco dělat a vládu bude určitě čekat reforma.

T: *Mám tady už poslední otázku, a tedy by mě zajímalo, který ty finanční produkty jsou u Vašich klientů nejvíce oblíbené a které teda si zřizují na to zajištění na stáří?*

R3: *Ti klienti dají spíš na finančního poradce, protože je to opravdu složité téma. Nechají si poradit na základě nějakých podložených informací, a když máme horizont dlouhodobý, když máme nějakého mladého člověka nebo i do těch 30 až 45 let, tak si myslím, že nejlíp vychází ten zmiňovaný Conseq dynamický fond, tak ČSOB nebo Česká spořitelna. To jsou takové ty tři TOP produkty. Pokud by pak ten klient nemá ten dlouhodobý horizont a začíná v třeba v 55 letech, tak tam si pak volí spíš ty konzervativní fondy u jakékoliv společnosti. Nemůže čekat nějaké velké zhodnocení.*

T: *Když za Vámi přijde klient, který je součástí transformovaného fondu, tak mu doporučíte, aby přešel do toho účastnického?*

R3: *Do 45 let určitě ano, protože nám jde o tu dynamickou strategii, ale nemůžeme zase měnit fond, pokud klientovi klepe penze na dveře. Takže do těch 45 let max 50 let, tak ten transformovaný fond může zůstat, protože ten klient to může po 15 letech vybrat a nemůže jít do mínusu.*

T: *Dobře, děkuji Vám za čas a výsledky mého výzkumu Vám v případě zájmu zašlu.*

Zadání bakalářské práce

Autor: Tomáš Mlateček

Studium: I1800560

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Finanční management

Název bakalářské práce: **Důchodový systém a zajištění na stáří**

Název bakalářské práce AJ: Pension System and Old Age Security

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Zásady pro vypracování: Cílem práce je analyzovat penzijní systém České republiky a porovnat možnosti zajištění na stáří jako zdroje dalšího příjmu ke starobnímu důchodu. Osnova: 1. Úvod a cíle 2. Penzijní systém 3. Analýza penzijního systému ČR 4. Možnosti zhodnocení úspor 5. Analýza finančních produktů 6. Komparace vybraných produktů 7. Shrnutí výsledků 8. Závěr 9. Seznam zdrojů

BEZDĚK, Vladimír. Penzijní systémy obecně i v kontextu české ekonomiky: (současný stav a potřeba reformy). Praha: Česká národní banka, Sekce měnová, 2000. 125 s. ISBN 978-80-238-6489-2. KREBS, Vojtěch. Sociální politika. 6 vyd. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. 568 s. ISBN 978-80-7478-921-2. VOSTATEK, Jaroslav. Penzijní teorie a politika. Praha: C. H. Beck, 2016. 288 s. ISBN 978-80-7400-571-8.

Garantující pracoviště: Katedra ekonomie,
Fakulta informatiky a managementu

Vedoucí práce: Ing. et Bc. Martin Král

Datum zadání závěrečné práce: 15.10.2020